

Pazartesi

29

EKİM 1923

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Atatürk

CUMHURİYETİN 100. YILI ANISINA SAYGIYLA

Gazetesi

Atatürk'ün Onuncu Yıl Nutku Tam Metni

Türk Milleti!

Kurtuluş savaşına başladığımızın 15'inci yılındayız. Bugün Cumhuriyetimizin onuncu yılını doldurduğu en büyük bayramdır.

Kutlu olsun!

Bu anda büyük Türk milletinin bir ferdi olarak bu kutlu güne kavuşmanın en derin sevinci ve heyecanı içindeyim.

Yurttaşlarım!

Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir.

Bundaki muvaffakiyeti Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak azimkârâne yürümesine borçluyuz.

Fakat yaptıklarımızı asla kâfi göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu dünyanın en mâmur ve en medenî memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Millî kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.

Bunun için, bizce zaman ölçüsü geçmiş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sürat ve hareket mefhumuna göre düşünülmelidir. Geçen zamana nispetle, daha çok çalışacağız. Daha az zamanda, daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Çünkü, Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti millî birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü, Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet ilimdir. Şunu da ehemmiyetle tebarüz ettirmeliyim ki, yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihî bir vasfı da, güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fitrî zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini, millî birlik duygusunu mütemediyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek millî ülkümüzdür.

Türk milletine çok yaraşan bu ülkü, onu, bütün beşeriyete hakikî huzurun temini yolunda, kendine düşen medenî vazifeyi yapmakta, muvaffak kılacaktır.

Büyük Türk Milleti, on beş yıldan beri giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vadeden çok sözlerimi işittin. Bahtiyarım ki, bu sözlerimin hiçbirinde, milletimin hakkımdaki itimadını sarsacak bir isabetsizliğe uğradım.

Bugün, aynı inan ve katiyetle söylüyorum ki, millî ülküye, tam bir bütünlükle yürümekte olan Türk milletinin büyük millet olduğunu bütün medenî âlem, az zamanda bir kere daha tanıyacaktır.

Asla şüphem yoktur ki, Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti, bundan sonraki inkişafı ile âtinin yüksek medeniyet ufkunda yeni bir güneş gibi doğacaktır.

Türk Milleti!

Ebediyete akıp giden her on senede, bu büyük millet bayramını daha büyük şereflerle, saadetlerle huzur ve refah içinde kutlamayı gönülden dilerim.

Ne Mutlu Türküm Diyene!

Adımızı Ata'mızdan alıyoruz

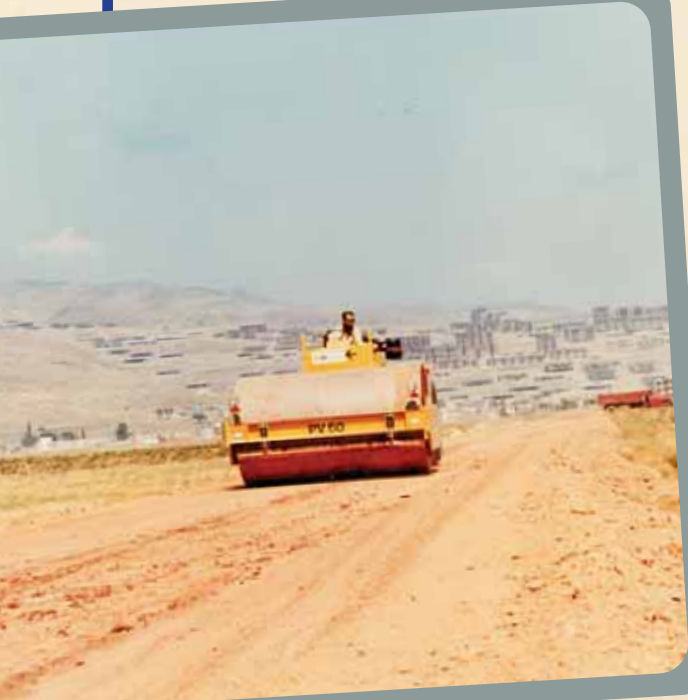

Cumhuriyetimizin kurucusu ve ulusumuzun önderi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün adını taşıyan İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi 1990 yılında faaliyete geçti. Bölge bugün, Türkiye'nin en önemli üretim, ihracat ve istihdam merkezlerinden biri durumundadır.

6 milyon 240 bin metrekare alan üzerine kurulu olan İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi, İzmir ilinin kuzeybatısında, İzmir Limanına 20 km, Havalimanına 45 km, TIR gümrüğüne 8 km uzaklıktadır. Bölgenin çevre yolu ile havalimanı, otopark, liman ve şehir merkezine bağlantısı sağlanmıştır.

600 firmanın faaliyette olduğu organize sanayi bölgesinde yaklaşık 50 bin kişiye istihdam sağlanmaktadır. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi firmaları ağırlıklı olarak; tekstil, hazır giyim, makine, otomotiv yan sanayi, metal, plastik, kimya, gıda, elektrik ve elektronik sektörlerinde yoğunlaşmıştır. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nin yıllık cirosu 8 milyar doları, ihracatı 2,5 milyar doları ve ithalatı ise 1 milyar doları bulmaktadır. Atatürk'ün adını taşıyan organize sanayi bölgesinde yılda 55 milyon metreküp doğalgaz, 700 milyon kWh elektrik ve 4 milyon metreküp su tüketimi yapılmaktadır. Ayrıca bölgenin

TSE EN ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi, TSE EN ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi ve TSE EN ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemleri belgeleri de vardır. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi adını taşıdığı büyük öndere yakışır bir biçimde çalışmaya devam etmekte ve cumhuriyete değer katmak için çalışmaktadır.

Cumhuriyet en büyük bayramdır KUTLU OLSUN!

29 EKİM 1938
KURUN GAZETESİ

Cumhuriyetin 15 yılını bitirirken yüreğimizde çarpınan minnetlerle bağlılığımızı Ulu Önderin yüksek katına sunuyoruz.

Türk milletinin bükülen boynunu doğrultup alnının kara yazısını eliyle silen, ona yeni bir ruh yeni bir tarih veren, bir çocuğun büyüyemediği bir müddette bir milleti büyütüp kuvvetlendiren odur.

Derin Saygılarımızla Atatürk'ün inkılap arkadaşlarını anıyoruz.

Atatürk'ün milleti koruyan düşüncesinden başka düşünce bilmeyerek, gönülleriyle dimağlarını buna bağlayan ve onun sesini yaymak ve yükseltmek için en sadık bir vazife gören onlar oldular.

İstiklalimiz, vatanımız, inkılabımız için can veren kahramanları kalplerimizde canlandırıyoruz.

Kendi hayatlarını vatanın hayatına feda eden, vatan çocukları uğrunda güle güle ölüme giden kahramanlar... Kanlarınızın boş yere akmadığını biliniz. Sizler mesud ve müebbet bir varlığa dönüştünüz. Cumhuriyet sizin hatıralarınız üzerinde yükselmeye devam edecektir.

Atatürk devrine yetişmiş olmanın en büyük hazzını duyan bugünkü Türk neslinden olmakla övünüyoruz.

Geçmişin bütün ağır mirası omuzlarında, sabırlı ve azimkar bir ruhla onları taşıya ederek geleceği kurmaya çalışan bugünkü Türk nesli, en büyük asalete ve en yüksek fedakarlıklarına örnek oldu.

Ey yarının genç yavruları size kıskanarak bakıyoruz.

Millet varlığını her gün bir adım daha ileri, her gün bir basamak daha yukarı götürmenin şevk ve heyecanı içinde, Atatürk inkılaplarının sönmez ışığını yıldan yıla siz naklediyorsunuz. Bütün sevgimiz size.

LOZAN'DAN BUGÜNE KADAR

1923

- 24 Temmuz Lozan muahedesi imzalandı.
9 Ağustos Halk Partisi kuruldu.
11 Ağustos İkinci Büyük Millet Meclisi toplandı.
2 T. evel İstanbul ittifak devletleri işgalinden kurtarıldı.
6 T. evel Türk ordusu İstanbul'a girdi.
13 T. evel Kanunla Ankara devlet merkezi oldu.
29 T. evel Cumhuriyet ilan edildi.
29 T. evel Kemal Atatürk birinci Cumhurbaşkanı seçildi.

1924

- 5 K. sani Hafta-titli kanunu kabul edildi.
14 K. sani Askerlik mülleti azaldı.
1 Mart Devlet tarafından demiryolu inşaatına başlandı.
2 Mart Parti grupu hilafetin, ser'ye ve evkaf vekâletlerinin kaldırılmasını kabul etti.
3 Mart Demiryolu siyaseti kanunlandı.
3 Mart Medreseler kaldırıldı.
3 Mart Türkiye Büyük Millet Meclisi hilafetin ilgası, tedrisatın tevhidi, Ser'ye ve Evkaf vekâletlerinin kaldırılması kanununu yaptı.
3 Mart Hanedan hukuk haricine çıkarıldı.
18 Mart Nüfus kanunu kabul edildi.
8 Nisan Ser'ye medreseleri kaldırıldı.
20 Nisan Cumhuriyetin teşkilâtı esaslı kanunu yapıldı.
26 Ağustos İş Bankası kuruldu.
10 T. sani Halk Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi adını aldı.

1925

- 16 Şubat Türk Hava Kurumu kuruldu.
27 Şubat Ağır kaldırıldı.
1 Mart Tütün rejisi satın alındı.
19 Nisan Sümerbank kuruldu (Eski Sanayi ve Maden bankası).
24 Ağustos Şapka çıkarıldı.
5 T. sani Ankara Hukuk Fakültesi açıldı.
25 T. sani Şapka kanunu kabul edildi.
30 T. sani Tekkeler, türbeler, zaviyeler kapatıldı.
26 K. evel Buzmelimel takvim ve saat kabul edildi.

1926

- 17 Şubat Türk medeni kanunu kabul edildi (Türk medeni kanunu ile kadın, aile ve cemiyette medeni haklara kavuştu).
8 Mart Borçlar kanunu kabul edildi.
13 Mart Türk ceza kanunu kabul edildi.
19 Nisan Kabotaj kanunu kabul edildi.
22 Mayıs Emniyet ve Eytam bakanlığı kuruldu.
28 Mayıs Teşvikî sanayi kanunu kabul edildi.
28 Haziran Türk ticaret kanunu kabul edildi.
9 Temmuz Şehitlikleri İmar cemiyeti kuruldu.
11 Eylül Ankara otomatik telefonu işletmeye açıldı.
3 T. evel Sarayburnu'nda ilk Atatürk heykeli dikildi.

1927

- 29 Mayıs Ankara - Kayseri demiryolu işletmeye açıldı.
15 T. evel Cumhuriyet Halk Partisi ikinci büyük kongresi toplandı.
15-20 T. evel Parti kongresinde Umurl Reis Kemal Atatürk büyük tarihî nutkunu okudu.
28 T. evel Yurdun birinci nüfus sayımı yapıldı.
1 T. sani İkinci Büyük Millet Meclisi açıldı. Kemal Atatürk ikinci defa Reisicumhur seçildi.
4 T. sani Ankara'da müze önünde Atatürk heykeli dikildi.
24 T. sani Ankara'da zafer âbidesi açıldı.

1928

- 1 K. sani Anadolu demiryolları satın alındı.
31 K. sani Türk Kültür Kurumu kuruldu.
5 Nisan C.H.P. grubunda İhtikâk esas ve teşkilât esaslı kanununun dine ait hükümlerinin çıkarılması kabul edildi.
10 Nisan Teşkilât esaslı kanununun dine ait maddeleri B.M. Meclisince çıkarılması Beynelimel talimnaması kabul edildi.
24 Mayıs Kemal Atatürk İstanbul Sarayburnu parkında harî inkılabını müjdeliyen nutkunu söyledi.
9 Ağustos Türk harfleri kanunu Büyük Millet Meclisince kabul edildi.
3 T. sani

1929

- 1 K. sani Millet mektepleri açıldı.
5 K. sani Mecrin - Adana simendiferi satın alındı.
24 Nisan İcra ve İflâs kanunu kabul edildi.
24 Mayıs Devlet memurları maaşlarının tevhit ve tesadüf kanunu kabul edildi.
1 Haziran Ziraat kredi kooperatifleri kanunu kabul edildi.
8 Haziran Milli sanayi koruyacak kanun kabul edildi.
5 Haziran Topraksize çiftçiyeye toprak verilmesi kanunu kabul edildi.

1930

- 30 K. sani Ulusal Ekonomi ve Arttırma kurumu kuruldu.
22 Şubat Türk parasının kıymetini koruma kanunu kabul edildi.
16 Nisan Yeni belediye kanunu kabul edildi.
8 Haziran T. evel T. evel T. evel Türkiye Cumhuriyeti Merkez bankası kuruldu.
30 Ağustos Ankara - Sivas demiryolu açıldı.

1931

- 23 Mart Türk çocuklarının ilk tahsilatlarını Türk mekteplerinde yapmaları kanunu kabul edildi.
26 Mart Üçüncü Büyük Millet Meclisi, İntihabı yenilemeye karar verdi.
1 Nisan Okullarda metre ve kilo sistemi kabul edildi.
15 Nisan Türk Tarih Kurumu kuruldu.
23 Nisan Fevziye-Malatya hattı işletmeye açıldı.
4 Mayıs Dördüncü Büyük Millet Meclisi açıldı.
4 Mayıs Kemal Atatürk üçüncü defa Cumhurbaşkanı seçildi.
10 Mayıs Cumhuriyet Halk Partisi üçüncü büyük kongresi toplandı.
1 Temmuz Ankara-İstanbul telefon konuşması başladı.

1932

- 19 Şubat Halkveçeri açıldı.
23 Nisan Kütahya-Balıkesir hattı işletmeye açıldı.
5 Temmuz Bugday kanunu kabul edildi.
12 Temmuz Türk Dil Kurumu kuruldu.
26 Eylül Türk Dili Kurultayı toplandı.
15 K. evel Samsun - Sivas hattı işletmeye açıldı.

1933

- 4 Nisan Antalya'ya demiryolu yapılması kanunu çıktı.
27 Nisan Adana - Fevziye hattı alındı.
25 Mayıs Diğ borçlar meselesi halledildi.
29 Mayıs Komüre giden demiryolunun yapılması kanunu çıktı.
12 Haziran Bakura giden demiryolunun yapılması kanunu çıktı.
29 Haziran Sivas - Erzurum demiryolunun yapılması kanunu çıktı.
1 Ağustos Eski İstanbul Darülfünununa yerine Türk Üniversitesi kuruldu.
2 Eylül Ulakışla - Kayseri hattı bitti.
29, 30, 31 T. E. Cumhuriyetin 10 uncu yılı büyük terahüratla kutlandı.

1934

- 1 K. sani Türk inkılabı dersleri bütün yüksek tahsilde başladı.
9 Şubat Balkan anlaşma mısaka imza edildi.
8 Mart Balkan anlaşma mısaka Meclis'te tasdik edildi.
31 Mayıs İsmir - Kasaba ve temidli demiryolları satın alındı.
15 Haziran İran şahı Ankara'yı ziyaret etti.
21 Haziran Soyadı kanunu Meclis'te kabul edildi.
30 Haziran Demiryolu Elazığ'a vardı.
2 Temmuz İran şahı Türkiye'den ayrıldı.
16 Ağustos İkinci Türk Dil Kurultayı Dolmabahçe'de toplandı.
2 Eylül Kashiyye - Üsküdar ve havalisi Tramvayları işletmeye başlandı.
26 T. sani Büyük Önder'e (Atatürk) soyadı verilmesi hakkındaki kanun Meclis'te kabul edildi.
27 T. sani Lâkım ve ünvanların kaldırılması hakkındaki kanun Meclis'e kabul edildi.
6 K. evel Türk kadınının mebus seçme ve seçilme haklarını veren Teşkilât esaslı kanunu tasdikli yapıldı.

1935

- 1 K. sani İstanbul Rihim şirketi satın alındı.
20 Mayıs Keçiburlu kükürt fabrikası işletmeye açıldı.
1 Haziran Aydın demiryollarının satın alınmasına dair mukavele Meclis'te tasdik edildi.
20 Haziran Ankara Dil, Tarih ve Coğrafya fakültesinin kurulması kanunu kabul edildi.
16 Eylül Kayseri bez fabrikası işletmeye açıldı.
21 T. evel İkinci umumî nüfus sayımı yapıldı.
23 T. evel Erganiçmenen - Diyarbakır demiryolu açıldı.

1936

- 21 Şubat İrmir havagazı şirketi satın alındı.
27 Mart Afyon - Kavağazı demiryolu hattı işletmeye açıldı.
26 Mart Bozazın - İsparta demiryolu işletmeye açıldı.
9 Nisan İstanbul telefon şirketi satın alındı.
8 Haziran Meşhur suçlar muhakemesi usulü hakkındaki kanun kabul edildi.
21 Temmuz Montrö'de boğazlar mukavelesi imza edildi.
4 Eylül İngiltere Kralı Edward VIII. Türkiye'yi ziyaret etti.
8 Eylül Ankara ve İstanbul radyo şirketleri devlete geçti.
7 T. sani İzmit kâğıt ve karton fabrikası açıldı.
19 T. sani Selliöz ve ikinci kâğıt fabrikalarının temeli atıldı.
19 T. sani Filyos - Çataltepe demiryolu işletmeye açıldı.
15 K. evel Ankara 19 Mayıs stadyumu açıldı.

1937

- 1 K. sani Sark demiryolları satın alındı.
5 Şubat Partinin altı ana vâfı Teşkilât esaslı kanununun ikinci maddesine kondu.
3 Kisan Karabük demir ve çelik fabrikasının temeli atıldı.
4 Nisan Ege manevraları fabrikası işletmeye açıldı.
25 Mayıs Malatya bez fabrikası temeli atıldı.
30 Mayıs Hatay'ın istiklâlî Cenevre'de tasdik edildi.
14 Haziran Cenevre'de tasdik edilen Hatay istiklâlî Meclisince de kabul oldu.
1 Temmuz Fevziye - Meydanekbezer demiryolu işletmeye açıldı.
9 Temmuz Türkiye - Irak - İran - Afganistan arasında dostluk paktı imzalandı.
16 Ağustos Helimhan - Çetinkaya demiryolu işletmeye açıldı.
17 Ağustos Trakya manevraları başladı.
22 Ağustos Trakya manevraları bitti.
18 Eylül Niyon ittifakı imza edildi.
15 Eylül Niyon ittifakı Meclis'e tasdik edildi.
29 Eylül Türk Tarih Kurultayı toplandı.
1 T. evel Çatalağzı - Zonguldak demiryolu açıldı.
8 T. evel Ege manevraları başladı.
9 T. evel Nazilli basma fabrikası işletmeye açıldı.
14 T. evel Ege manevraları bitti.
25 T. evel B. Celâl Bayar Başvekilî tayin edilerek yeni kabineyi teşkil etti.
30 T. evel Ankara hazır oldu.
8 T. sani Başvekilî Celâl Bayar Meclis'te programını okudu ve (timat rey) aldı.
20 T. sani Çetinhaya - Divriği demiryolu işletmeye açıldı.

1938

- 14 K. sani Türkiye - Irak - İran - Afganistan arasında dostluk mukavelesi tasdik edildi.
24 K. sani İzmir telefonu satın alındı.
1 K. sani Gemlik suni ipek fabrikası işletmeye açıldı.
2 K. sani Bursa Merinos fabrikası işletmeye açıldı.
11 Nisan Üsküdar ve Kadıköy su şirketi satın alındı.
25 Nisan İsmir telefon tesisatının satın alınması kanunu tasdik edildi.
23 Mayıs İstanbul elektrik şirketi satın alındı.
22 Haziran İstanbul elektrik şirketinin satın alınması mukavelesi Meclis'te tasdik edildi.
24 Haziran Pazarcık satış mecburiyeti hakkındaki kanun Meclis'te kabul edildi.
24 Haziran Toprak mahsulüleri ofisi kurulması kanunu Meclis'te kabul edildi.
27 Haziran Avukatlık kanunu Meclis'te kabul oldu.
29 Haziran Cemiyetler kanunu Meclis'te kabul edildi.
29 Haziran Meclis'te yüceliliklerin af kanunu kabul edildi.
29 Haziran Bozen terbiyesi kanunu kabul edildi.
15 Ağustos Divriği - İliç demiryolu işletmeye açıldı.
14 Ağustos Demiryolu Kermah'yı vardı.
10 T. evel Demiryolu Erzurum'da.
10 T. evel İliç - Erzinca demiryolu işletmeye açıldı.
29 T. evel Ankara'da yeni yapılan radyo verici istasyonu çalışmaya başladı.

15 yılda 2.976 kilometrelik demiryolu 21 bin kilometrelik yol yapıldı

29 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

Cumhuriyet nafiasının elde ettiği neticeler bir rekor teşkil eder. Cumhuriyetin ilanında sermayesi tamamen yabancı 9 şirket vardı. 15 yıl içinde 143 şirket kuruldu, yabancı sermayeli şirketlerden çoğu satın alındı.

Cumhuriyetin en çok ehemmiyet verdiği işlerden biri de saltanat hükümetlerinin çok ihmal ettiği şimendiferliği inkişaf ettirmek ve memleketin her tarafını demir raylarla döşemek olmuştur. Bu sahada başarılan işler pek büyüktür. Cumhuriyetten sonra memlekette yapılan demiryollarının Türk sermayesi ile Türk mühendis ve işçileri tarafından yapılmış olması bu muvaffakiyetin kıymet ve ehemmiyetini bir kat daha yükseltmektedir.

15 yılda 2.976 kilometre demiryolu yapmak

Cumhuriyet rejimi 15 sene de 2.976 kilometre demiryolu yaptırmaya muvaffak olmuştur. Bu miktarı senelere taksim edecek olursak her sene 200 kilometreye yakın demir yolu yapılmış demektir. Cumhuriyet hükümeti bu yolları yapmak için devlet bütçesinden 347 milyon lira tahsis etmiştir. Cumhuriyetten önce Orta Anadolu'da demiryolu Ankara'dan ileri gidememişti. Yapılmış olan yollar da uzun seneler çalışarak ikmal edilebilmişti. Haydarpaşa'dan İzmit'e şimendifer yolu yapılmasına bundan 67 yıl önce başlanmış ve ancak 21 yıl sonra tamamlanabilmişti. 1856 yılında yapılmasına başlanmış olan 608 kilometre uzunluğundaki Aydın demiryolunun inşaatı 56 yıl sürmüştü. Halbuki cumhuriyet devrinde 15 yıl içinde 2.976 kilometre uzunluğunda demiryolu yapılmıştır ki bu sürat bakımından bir rekor teşkil eder. Cumhuriyet nafiası bundan ne kadar iftihar etse azdır.

Demiryolu inşasında bir rekor

Bu husustaki sürata bir misal olmak üzere 1938 yılında yalnız Sivas Erzurum hattı üzerinde ve yalnız bir taraftan ilerlemek suretiyle 200 kilometrelik

demir yolu döşenmiştir ki rayları makine ile döşenen başka memleketlerde senede bu kadar uzun demir yolu döşendiği yerler çok azdır. Bunu ancak Cumhuriyet hükümetinin yapıcılık kudreti ve Türk ulusunun yaratıcılık kuvveti başarabilir. Çünkü Türk çetin işler başarmak için yaratılmıştır

Satın aldığımız demiryolları

Cumhuriyet hükümetimiz bir taraftan öz demiryollarımızın çelik ağırlarını örer ve üretirken diğer taraftan da yabancı şirketlerin elinde bulunan demiryollarını satın alarak millileştirmek politikasını takip etmiş ve muvaffakiyette başlamıştır. Bu politika ile son 5 yıl içinde 294 kilometresi dar ve 3.429 kilometresi geniş hat olmak üzere ceman yekün 3.723 km uzunluğundaki demiryolları yabancıların elinden satın alınarak öz demiryolu ağırlarımızı perçinlemiştir. Bununla beraber yaptığımız demiryolları sona ermiş değildir. Daha pek çok demiryolları yapılması için hazırlıklarımız vardır. Cumhuriyet nafiası hummalı inşaat faaliyetini gösterirken tarifelerimiz bir taraftan ilerlemek halkın lehine olarak çok

Cumhuriyet İdaresi demiryollarla Karadeniz'i Akdeniz'e, garbı şarka bağladı. Bu iş için kendi bütçesinden 15 yılda 347 milyon lira sarf etti.

Nafiz Vekili
B. Ali Çetinkaya

12.000 menfez tamir edildi 18.000 yeni menfez yapıldı 15 yıllık cumhuriyet devrinde 12.000'den fazla ahşap menfez tamir edilmiş ve 18.000 menfez de yeniden inşa edilmiştir. Saltanat çöküp gittiği zaman Türk vatanında ancak 105 kadar büyük şose köprüsü bırakmıştır. Bunlar memleket ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzaktı. Cumhuriyeti hükümeti bu köprüleri tamir etmekle beraber 14 senede 84 büyük köprü inşa etmiştir. Bunların uzunluğu 6.465 metredir. Cumhuriyet hükümeti su ve sulama işlerine de büyük bir ehemmiyet vermiş bu hususta tanzim ettiği plan dairesinde faaliyete geçmiş ve memleketi Bursa, Yalova, Bergama, Manisa, Aydın, Malatya, Kayseri, Samsun, Iğdır, Mersin, Erzincan, Antalya, Alanya, Ankara bölgelerine ayırarak ovaları sulama, kanal açma, bataklıkları kurutma ameliyesine başlamış ve bu ameliyelerden şimdiye kadar parlak neticeler alınmıştır.

Milli şirketler

Cumhuriyetin ilanında sermayeleri tamamen ecebni olmak üzere memlekette 9 muhtelif şirket vardı. 15 cumhuriyet yılı zarfında 141'i elektrik, biri hava gazı, biri tramvay olmak üzere 143 yeni şirket ve müesseseler kurulmuş ve bunların ekserisi Türk fen adamları ile işçileri ve sermayeleri tarafından kurularak işletmeye konulmuştur.

Ecebni sermayeli şirketlerin en büyüğü olan İstanbul Elektrik Şirketi, İstanbul Telefon Şirketi, İstanbul Su Şirketi, İstanbul ve İzmir Rıhtım Şirketi, Üsküdar Kadıköy ve İzmir Hava gazı Şirketleri de hükümetçe satın alınmıştır. Diğer ecebni sermayeli şirketlerin milli müesseseler haline konulması ve belediyelere mal edilmesi prensibi hususiyetle takip edilmektedir.

mühim tenzilat yapmış ve bu büyük tenzilata rağmen varidat azaltılmak şöyle dursun bir kat daha artmıştır. Satın alınan hatlarda esaslı tamirat yaparak malzemelerin yenileştirilmesi ihmal edilmemiş, son sistem birçok lokomotifler yolcu yük ve soğuk hava vagonları ismarlanmış ve satın alınmıştır

15 yılda 21.000 kilometre yol yaptık

Cumhuriyet idaresi

demiryollarla Karadeniz'i

Akdeniz'e, garbı şarka

bağladı. Bu iş için kendi

bütçesinden 15 yılda 347

milyon lira sarf etti.

15 yılda 21.000

kilometre yol yaptık

Cumhuriyet idaresi

impatorluk devrinde anavata-

tana 18.335 kilometre yola

tevarüs etmiştir. Bunların

4.450 kilometresi toprak

yol, 13.885 kilometresi de

karıma taştan yapılmış şose

halindeydi. Fakat bu yollar

bakımsızlıktan harap ve

perişan bir hale gelmişti.

Cumhuriyet nafiası mu-

ayyhen bir programla işe

başlamış ve mevcut yollar

bir taraftan tamir ederken

diğer taraftan da yeni yol

inşaatına başlamıştır. Bu

programı mesai sayesinde

15 sene zarfında yollarımı-

zın uzunluğu 39.000 ki-

lometreye varmış yani yol

şebekemiz bir mislinden

fazla büyümüştür. Yeniden

inşa ve yol şebekemize ila-

ve edilen yol miktarı 21.000

kilometredir.

15 yıllık iktisadi faaliyetimiz

29 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

1915 yılında memlekette senede 7,5 milyon lira istihsal yapan ancak 264 müesseseler vardı.

1938 senesinde fabrika adedi 1.394'ü ve senelik istihsalatı 285 milyon lirayı buldu.

Cumhuriyet ticareti milli iş bölümünde diğer işlerle müsavî bir seviyede kabul etti. Atatürk, bu telakkiyi Büyük Millet Meclisi'ni açtığı zaman irad ettiği nutukta şu belîğ cümleler ile parlak bir şekilde ifade etmiştir: "Tüccar, milletin emeği ve üretimini kıymetlendirmek için eline ve zekasına emniyet edilen ve bu emniyete liyakat göstermesi gereken onurlu bir adamdır." Cumhuriyet hükümetinin ticarete ve iktisadiyata verdiği büyük ehemmiyeti de ulu önder Atatürk'ün 16 yıl evvel kurmaya başladığı yeni Türk devletini tarif eden şu veciz cümlesi de çok belîğ bir suretle ifade eder: "Yeni Türkiye Devleti cihangir bir devlet olmayacaktır. Yeni Türkiye

Devleti iktisadi bir devlet olacaktır."

Milli şirketler

Cumhuriyetin 15 yılında memleketimizde hala şimgorta şirketleri, bankalar, tarım kredi ve satış kooperatifleri hariç olmak üzere anonim, limited ve kooperatif şirketlerinde faal bulunan 148.417.344 liralık milli sermaye mevcuttur. Halbuki cumhuriyetin ilanından evvel şirketlerde mevcut sermaye ancak 61.669.250 liradan ibaretti. 1923 senesinden 1927 senesi nihayetine kadar 128 milyon lira sermayeli 168 anonim şirket kurulmuştur. Limited şirket şekli memleketimize cumhuriyetin yeni bir ticaret kanunu ile girmiştir. Şimdi memleketimizde 18.157.000 lira sermayeli

214 limited şirket vardır. 1938 yılı itibariyle memleketimizde 103 ecebni şirket vardır. 1933 senesinde bunların adedi 71 idi ve kendi memleketlerindeki esas sermayeleri 2.239.927 liraydı. Ancak son 5 sene zarfında memleketimizde 32 yeni ecebni şirket kurulmuştur. Bu yeni şirketlerin kendi memleketlerindeki sermayeleri yekünü 73 milyon liradır.

Cumhuriyetin yarattığı sanayi

Endüstrileşmek zihniyeti Türkiye'ye cumhuriyetle beraber girmiştir. Her sahada olduğu gibi endüstrileşme lüzumunu da büyük önderimiz Atatürk "Endüstrileşme yeni bir ticaret kanunlarımız arasında yer almaktadır" sözleri ile ifade etmiştir. İstiklaline

Zonguldakta Sömikok fabrikasından bir görünüş.

tamamen sahip bir milletin ve Türk milletine yaradır bir medeniyetin milli endüstri olmadığı ve endüstrileşmenin Türkiye için hayati bir mesele olduğu zihniyetini bu topklara cumhuriyet getirmiştir. Devlet büyük sermayelere muhtaç olan sanayiye kendi vücudu getirmekle beraber hususi sermayeye de sanayide geniş bir saha bırakmış, hususi teşebbüsleri daima bütçe gelirinden fedakarlıklar yaparak teşvik ve himaye etmiştir. Hükümet endüstrileşme davasında planlı hareketi esas itihaz etmiş ve beşer yıllık iki sanayi planı tanzim ederek harekete geçmiştir. Birinci 5 yıllık sanayi programına dokuma, maden,

Yeni fabrikamızdan birinin iç görünüşü

selüloz, seramik ve kimya, ikinci 5 yıllık sanayi planına da madencilik, maden kömürü ocakları işletmesi, muntka elektirik santralleri, ev eşya-ları sanayi ve ticareti, toprak sanayi, gıda maddeleri sanayi ve ticareti ile denizcilik eklenmiştir.

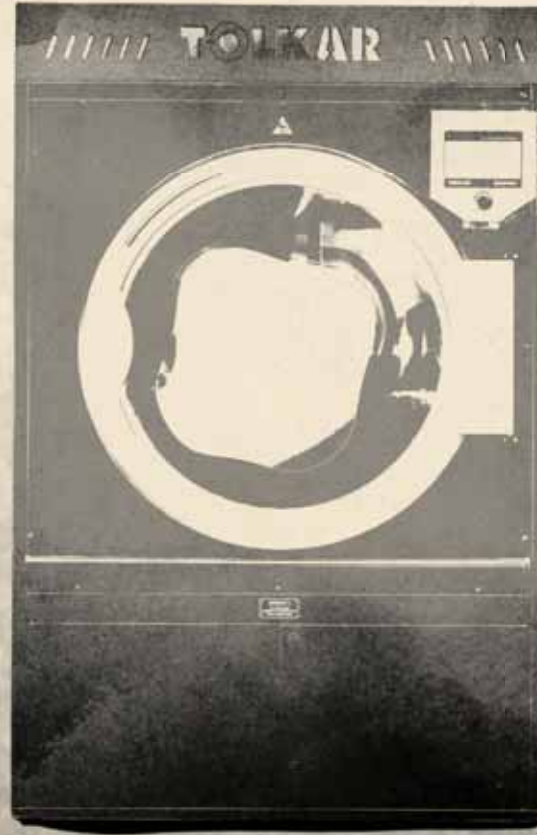
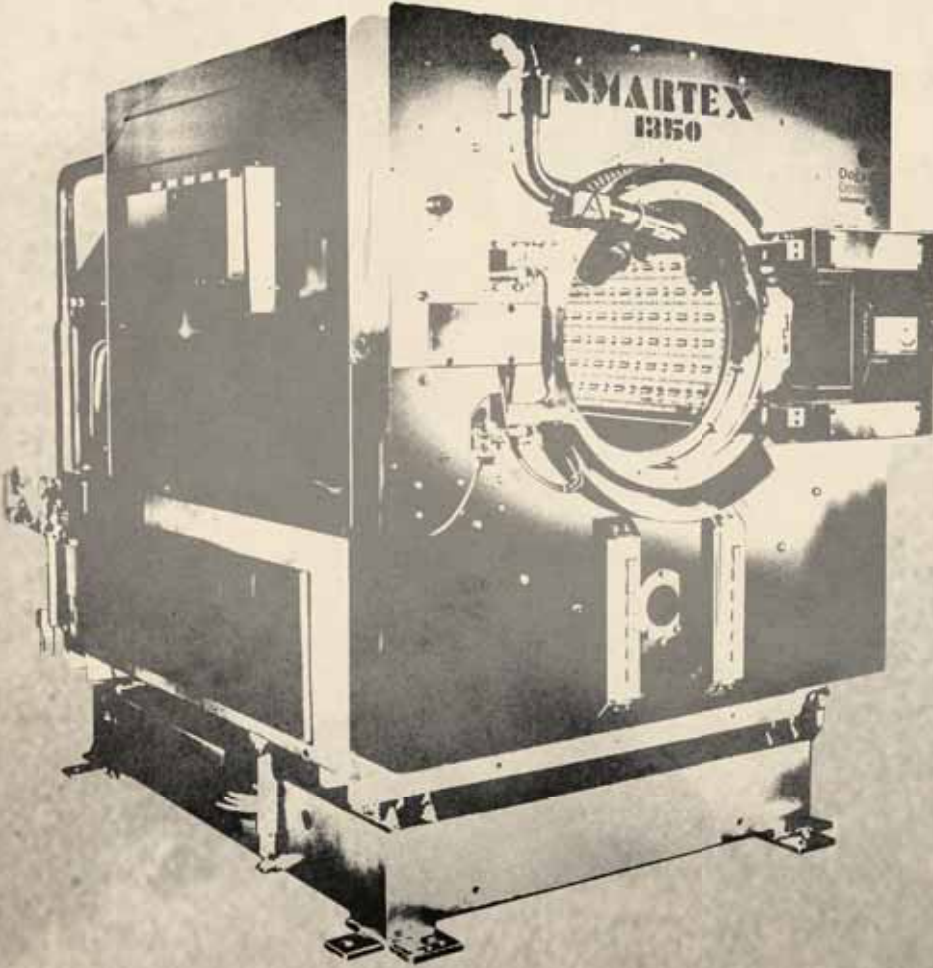

TOLKAR®

Gururla Sunar

Endüstriyel Çamaşır ve Tekstil temizliği sistemlerinin
Alamet-i farika firması
TOLKAR'dan;
Çamaşırhaneleriniz için
tasarrufta %50'den başlayan
kazançlar ile en temiz ve
kaliteli sonuçlar ve çözümler
için İzmir Atatürk OSB'de
bulunan tesislerimize
bekliyoruz.

www.tolkar.com

100®

YEARS
54
of Technology

Cumhuriyetin ilk 15 yılında tahsilin inkişafı

29 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

Cumhuriyet devrinde kültür sahasında yapılan inkılapların en önemlisi Türk kültürünün laikleşmesidir.

Kemalist rejim milli mücadelenin ilk günlerinden beri kültür işleriyle uğraşmıştı. 15 Temmuz 1937'de Ankara'da bir Maarif Kongresi toplanmıştır. Atatürk burada bir nutuk irade ederek mücadele günlerinde dahi bir milli terbiye programı vücuda getirmek lüzumunu ileri sürmüştür. Cumhuriyet devrinde kültür sahasında yapılan inkılapların en önemlisi Türk kültürünün laikleşmesidir. 1924'te bir taraftan hilafet ilga edilirken diğer taraftan da medreseler kapatılmış, tedrisat tasfiye edilmiştir. Milli terbiye

esas olmuştur. Eski mekteplerin programlarında Arapça ve Farsça Türkçe'den daha mühim bir mevki tutardı. Türk tarihi yerine Arap Müslümanların ve Osmanlı padişahlarının tarihi okutuldu. Şimdi dil ve tarih Atatürk'ün bu sahalarda yarattığı ilmi teşekkülden ilham olarak millileştirilmiştir. Kültürümüzün bariz bir hususiyeti halkçılıktır. Lise ve ortaokullarımızla diğer okullarımızın talebesi ücretsiz tahsil görmek imkanı haizdir. Cumhuriyet devrinde talebe sayısının birdenbire artışındaki sebeplerin en

mühimi de budur. İmparatorluk devrinde ihmal edilen köy çocuğuna inkişaf yolu açılmıştır. Maarifimiz Arap harflerinden de kurtulmak Türkçe'nin bünyesine uygun ve kullanışlı kolay yeni harflere kavuşmak sayesinde büyük bir inkişafa mazhar olmuştur

İlköğretim
Cumhuriyet devrinde ilköğretim teşkilatı Esasiye Kanunu mucibince mecburi ve devlet mekteplerinde meccanidir. 15 yıl içinde ilkokulların sayısı artmış, talebe yekünü de geliştirmiştir. Bugünkü

şartlar neticesinde mektep binaları bile kafi gelmemekte, diğer birçok medeni memleketlerde yapıldığı gibi çifte öğretim usulü tatbik olunmaktadır. İlkoluk tedrisatında eskiden ezbercilik tarzı cari idi. Talebeye mütena bu gibi köylerde marif ve ziraat işlerini yapacak eğitimler yetiştirilmek yolunu tutmuştur. Şimdilik birkaç vilayetimizdeki kurslara bin 500 eğitim devam etmektedir. İzmir'de bir kadın eğitim kursu açılmıştır. Bu hususta kültür ve tarım teşkilatımız el ele vermiş bulunmaktadır. Eğitim yetiştirecek tipte öğretmen okulları açılmıştır daha da açılacaktır.

Köy okulları ve köy öğretmenleri
Türkiye de nüfuslu 400'den aşığı olan 32 bin köy vardır. Bunların da yarısı 150'den aşığı nüfuslu köylerdir. Her birine

Öğretmen Okulu mezunu muallim göndermek kabil olmadığı için bakanlık bu gibi köylere kendi içlerinden yetişip askerlikte kendini gösteren köylüler vasıtasıyla kültür feyzi vermeyi düşünmüştür, 11 Haziran 1937 tarihli kanunla bu gibi köylerde marif ve ziraat işlerini yapacak eğitimler yetiştirilmek yolunu tutmuştur. Şimdilik birkaç vilayetimizdeki kurslara bin 500 eğitim devam etmektedir. İzmir'de bir kadın eğitim kursu açılmıştır. Bu hususta kültür ve tarım teşkilatımız el ele vermiş bulunmaktadır. Eğitim yetiştirecek tipte öğretmen okulları açılmıştır daha da açılacaktır.

Halk okulları
Mektep çağını geçirip tahsil edememiş vatandaşların cahil kalmaması için Cumhuriyet Türkiye'sinde halk okulları da kurulmuştur. Bunlardan istifade eden halkın sayısı geçen seneye kadar 2 milyon 500 bini bulmuştur.

Orta öğretim
1923-24 senelerinde ortaokullara 4723'ü erkek 1182'si kız olmak üzere 5.905 talebe devam ederken 1936-37 senelerinde bu yekün 52.571 erkeğe ve 18.450 kıza ulaşmıştır. Böylelikle artış erkeklerde 11 misli kızlarda 15 misli ve yekün de 12 misli olmuştur. Bu okullarda her talebeye milli bir ruh telkin edilmekte, spor, izcilik ve askerlik bilgilerine ehemmiyet verilmektedir. Yaz tatillerinde çocuklara kamp hayatı yaşatılmaktadır. Duvar gazetelerine, talebinin kitap okuma hevesinin artırılmasına dikkat edilmektedir. Yalnız geçen sene okullara alınan ders levazım bedeli 400 bin liradır.

Yüksek öğretim
Saltanat devrinde yüksek ilim müesseselerine lisenin bitirmemiş alınmakta iken Cumhuriyet Millî kültürümüzü muasir medeniyet seviyesinin üstüne çıkarmak gayesinde

olduğu için ancak lise mezunları yüksek öğretime kabul olunmaktadır. Ankara'nın yüksek bir kültür merkezi haline gelmesi maksadı ile tedbirler alınmıştır. 1935'te hükümet merkezi olan Ankara'da Tarih Dil ve Coğrafya Fakültesi açılmıştır. Buradaki tedrisatta esas milli

Mesleki öğretim
Cumhuriyet Türkiye'sinde iktisat ve istihsal haya-

kültürel inkılaplarımızdan doğan millî teorilerdir. Fakültenin 437'si erkek 127'si kız 564 talebesi için bir de bina inşasına başlanmıştır. Ankara'da Gazi Terbiye Enstitüsü ile bir de yüksek öğretim müessesesi açılmıştır Sıyasal Bilgiler Okulu

in de Ankara'da bütün modern şartları haiz bir bina inşaa olunmuş son zamanlarda okula bir de maliyecilik kısmı ilave edilmiştir.

Mesleki öğretim
Cumhuriyet Türkiye'sinde iktisat ve istihsal haya-

na'da Samsun'da Trabzon'da Ticaret Okulları vardır. Bunlardan başka yurdun muhtelif yerlerinde 9 Bölge Sanat Okulu, 2 Akşam Ticaret Okulu, 17 Akşam Kız Sanat Okulu, 2 Erkek Öğretmen Okulu, 3 Akşam Erkek Sanat Okulu vardır. Ayrıca bir İnşaat Usta Okulu ile Erkek Terzilik Okulu mevcuttur. Kız ve erkek meslek okullarının sayısı 1930'da 29 iken 1938 yılında bu rakam 50'ye çıkmıştır. Bunlardaki öğretmenler aynı senelerde 360'tan 607'ye, kız talebi 717'den 10.134'e Erkek Talebe 2.311'den 4.625'e çıkmıştır.

Güzel Sanatlar Akademisi
Sanayi Nefes Okulu da inkişaf ederek Güzel Sanatlar Akademisi olmuş, burada resim, heykel ve tezyini sanatlar şubeleri faaliyette bulunmaktadır. Her şubeye Türk profesörlerinden başka batılı profesörler de tayin edilmiştir. Mimari kısmına yalnız lise mezunları alınarak bu kısım yüksek dereceye çıkarılmıştır. Mektebin bir kısmı resim galerisine tahsis edilmiştir. 1937 Eylül'ünde bizzat Atatürk tarafından açılan bu galeride 390 resim 31 heykel teşhir olunmuştur.

Marifimizin diğer mazhariyetleri
Maarifimiz öğretmen yetiştirmeye büyük ihtimam sarf etmektedir. Avrupa'ya da 8 Nisan 1929 kanununa uygun şekilde talebe gönderilmektedir. Maarifimiz milli neşriyat sahasında da muayyen programlar dahilinde çalışmaktadır. Cumhuriyet maarifi bilhassa binaların asri ve sıhhatte uygun olmasına ehemmiyet vermektedir. Yurdumuza gelen herkesin bu cihet dikkatini celb etmeye başlamıştır. Müzelerin tesisi, antik eserlerin tetkiki ve muhafazası için esaslı tedbirler alınmıştır. Kitap sarayları için de çalışılmaktadır. Ankara'da tesis hissedilecek bir genel kitap Sarayı için şimdiden 30 bin cilt toplanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİNDE KADINLA ERKEK MUSAVİDİR

22 EYLÜL 1936
SON POSTA GAZETESİ

Cumhuriyetle birlikte tahsilimin bazı kademelerinde kız talebe yekünü erkek talebeyi geçmiştir.

Kadının iştirak etmediği hiçbir hayat şubesi yoktur. Cumhuriyet devrinde kadın esaretten kurtularak içtimai hayatın bütün şubelerine iştirak etmiştir. Yüksek ve münevver mesleklerden, Büyük Millet Meclisi'ne, sahneden sanayiye kadar bütün

hayatta kadın faal rol oynuyor. Saltanat devrinde 1910 senesine kadar Türkiye'de kızlar ancak iptidaiye ve rüştiye mekteplerinde tahsil edebilirlerdi. 1919'da kızlar için lise açıldıysa da erkeklerinkinden 2 yıl noksandı. Ancak 1918'de kızlarla erkek-

lerin birlikte ders okumasına müsaade olundu. Cumhuriyet bütün tahsil müesseselerini Türk kızlarına açtı. Ortaokulda kızlarımızın yekünuna 15 yılda 1.182'den 18.450, lise ikinci devredekiler 331'den 3.972'ye yükseldi. Kız meslek okullarında 1930 yılında

ancak 717 talebe tahsil görürken bu sene 10.134 kişi tahsil ediyor. Üniversitemizin 5.500 talebesinden bazı kısımlarda kız talebe yekünü 15 yıl öncekinden 15 misline çıkarmıştır. Bazı kısımlarda ise kız talebelerinin sayısı erkekleri geçmiştir.

Cumhuriyet devrinde memleketin sıhhi vaziyeti çok iyileşti

29 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

Salgın hastalıklar azaldı, sıtma mücadelesi çok mükemmel neticeler verdi. Evvelce 78 hastane varken cumhuriyet devrinde hastanelerin miktarı 397'yi buldu.

Ankara - Merkez Hıfzısıhha Müessesesi - Bakterioloji ve Kimya muayene ve tahlil şubesi binası.

Beni Türk
hekimlerine
emanet ediniz.
M. K. Atatürk

Doktoru İbrahim Talî Öngören,
Atatürk'ün parmağından kan alıyor.

Sihhat ve içtimai Muavenet Vekaleti tamamen cumhuriyetin malıdır. Vekalet 15 yıl içerisinde halkın sıhhati ve yardım teşkilatı için çalışmış ve buna muvaffak olmuştur. Vekaletin 15 yıllık mesaisi şöylece hülâsa edebiliriz: Devlet sıhhat teşkilatını genişletmek çok miktarda doktor yetiştirmek, ebe-lerin sayısını bütün köylere yetiştirecek kadar çoğaltmak, küçük sıhhat memurlarının adedini ve bilgilerini artırmak, numune hastaneleri kurmak, doğum ve çocuk bakımevleri açmak, verem savaş senteriyumlarını çoğaltmak, sıtma frengi ve diğer içtimai hastalıklarla ve trohomla mücadele etmek ve Ankara'da bir Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hıfzısıhha Müessesesi kurmak.

Salgınla mücadele

Sıtma, frengi, trahom ve diğer salgın ve bulaşıcı hastalıklarla mücadelede tıbbi ve içtimai yardım müesseseleri devletin maddi vasıtaları sayesinde seneden seneye mesailerini ve muvaffakiyetlerini artırıyolar. Bugün yurdumuzda bulaşıcı ve salgın hastalıkların diğer memleketlerdeki normal seviyesinden yukarı çıkmaması salgın hastalıklarla yapılan mücadelenin müspet neticesidir.

Hükümet ve belediye hizmetinde bulunan doktorlar

Cumhuriyet ilan edildiği zaman memlekette umumi muvazene, hususi idare ve belediyelerde çalışan 550 doktor mevcut iken 1937 yılında bu doktorların sayısı 1.391'i bulunmuştur. 15 senedir umumi muvazene, hususi idare ve belediyeler hizmetinde çalışan eczacı, sıhhat memuru, ebe ve hemşire adedinde vuku bulan artış miktarı da şu şekildedir.

	1923	1937
Eczacı	09	137
Sıhhat memuru	580	1497
Ebe	136	486
Hemşire	4	350

Memleketimizin doktor ihtiyacını imkan daire-
sinde temin için Sıhhat Vekaletine bağlı olarak İstanbul'da açılan Leyli (yatalı) Tıp Talebe Yurdu'nun bugün 1000'e yakın mevcudu vardır. Leyli Tıp Talebe Yurdu'nda 1924-1938

senelerinde 522 doktor yetişmiştir. Bu müessese cumhuriyeti'nin eseridir ve Anadolu'nun uçra yerlerine hükümet tabielerini temin ediyor. Köylerin ebe ihtiyacını karşılamak için açılan Köy Ebe Mektepleri'nin de adedi ve talebe mevcudu günden güne artıyor. Ebe Talebe Yurdu'nda 1924-1938 senelerinde 192 ebe neşet etmiştir. İrsi hastalıkların önlemek için evlenmeden evvel tıbbi muayene kanuni şekle sokan ilk hükümet Türkiye Cumhuriyeti'dir. 1924-1937 senelerinde Küçük Sıhhat Memurları Mektebi leyli kısmından 311 ve taşınmaz kısmından da 2.630 küçük sıhhat memuru çıkmıştır.

Frengi ve traftonla mücadele

Frengi mücadeleleri, yurdumuzun bu hastalıkla başı deritte olan yerlerinde bütün devlet teşkilatı tarafından devamlı kontrol altında tutuluyor ve belli bir program dairesinde mücadele devam ediyor. Güney ve Güneydoğu vilayetlerimizde birçok yurttaşımızın kör ve malul olmasına sebebiyet veren trahomla mücadeleyi düşünen ve kuran da cumhuriyet hükümetidir. Bu bölgelerde yıllardan asırlardan beri devam eden bu hastalık imparatorluk ve meşrutiyet devrimlerinde hiç nazara alınmamış ve hiçbir tedbir itihaz edilmediği. Bugün bu mıntı-

kalarda bu mücadele sayesinde yüz binlerce yurttaş hastalıktan kurtuldu ve nice deri gözleri kör olan vatandaşlar duyulmuş ve görülmemiştir.

Sıtma mücadelesi

Cumhuriyet hükümetinin Malaryalı (sıtma) muntakalarda açtığı mücadele, muayyen bir program dairesinde devam ediyor. Halka meccani kinin dağıtımı, sıtmaların kan muayenesi ve sıtma doğurucu batakıkların kurutulması için kanallar açma ameliyesi devam ediyor. Bu mücadeleden alınan neticeler pek parlaktır. Bu husustaki faaliyet ve mücadelenin azametini anlamak için şu rakamlara bir göz atmak gerekir:

Sıtma mücadele mntakalarında kurutulan batakıklar

Sene	Metre murabba
1925	40.000
1926	182.000
1927	910.569
1928	11.065.808
1929	8.243.136
1930	25.058.916
1931	19.618.809
1932	7.966.919
1933	8.272.510
1934	131.769.238
1935	61.504.358
1936	22.562.802
1937	49.687.129

Hastane miktarı

Cumhuriyetin ilanı olan 1923 senesinde bütün Türkiye'de 4.595 yataklı ancak 78 hastane ve dispanser bulunuyordu Cumhuriyetin ilanından 15 yıl sonra devlet hastane ve dispanserle-

rinin adedi 397'yi bulmuş, yatak adedi de 10.192'ye varmıştır. Hususi hastaneler buna dahil değildir. 290 yataklı 9 hastanenin inşası da bitmek üzeredir. 370 yataklı 6 hastanenin de temeli atılmıştır. 385 yataklı 8 hastanenin de projeleri ihzar edilmektedir.

Aşı ve serum üretimi

Merkez Hıfzısıhha Müessesesi'nin 1930-1937 seneleri arasında istihsal ettiği serum ve aşı istatistikleri ise şunlardır:

Sene	Serum	Aşı
	Kilo	Kilo
1930	12	154
1931	150	698
1932	191	1849
1933	185	2066
1934	245	2029
1935	276	2592
1936	486	2447
1937	644	4233
	Yekün 2189	16968

Muhacir, mülteci ve mübadil iskan

Sıhhat ve içtimai Muavenet Vekaleti memleketimize gelen ve gelmekte olan mübadil ve muhacirlerin iskanını ile de meşgul olmaktadır. 1923 senesinden 1937 senesine kadar memleketimize 771.611 nüfuslu 196.266 hane mübadil, muhacir ve mülteci gelmiş ve bunlar vekaletçe yurdun muhtelif yerlerine yerleştirilerek iskan edilmişlerdir. Hükümet bunların iskanını için 1923-1937 seneleri arasında 30.191.850 lira sarf etmiştir.

İrsi hastalıkları önlemek için evlenmeden evvel tıbbi muayeneyi kanuni şekle sokan ilk hükümet Türkiye Cumhuriyeti'dir.

100

YILLIK CUMHURİYETİN

50

YILDIR YARINLARIMIZ

#YarımlaraSözümüzVar

NORM
HOLDING

Yeni Türkiye ve Atatürk hakkında tanınmış devlet adamlarının fikirleri

29 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

Atatürk Türkiye'sinin doğuşunu yakından görmek veya Türk İnkılap hamlelerini uzaktan takip etmek fırsatını bulanlar bu muazzam eser karşısında daima hayranlık duymuşlardır.

TİTULESKU
Eski Rumen
Hariciye Nazırı

5 sene evvel Rumen Hariciye Nezareti makamını işgal eden ve bütün Avrupa'nın tanıdığı bir şahsiyet olan Titulesku, 1933 senesinde Türkiye'yi ziyaret etmiş ve memlekette gördüğü yeniliklerden derin bir hayranlık duymuştu. Titulesku, Ankara'dan şu sözleri söyleyerek ayrıldı: Ankara'ya çok tatlı bir heyecanla terk ediyorum. Türk milletinin son senelerde tahakkuk ettirdiği harikulade neticeler karşısında hayranlıkla doluyum."

ALBERT SARO
Fransa Dahiliye Nazırı

Yeni Türkiye doğarken Fransa'nın Ankara Büyükelçisi olarak memleketimizde bulunan ve yeni Türkiye'yi bütün hamleleriyle pek yakından tanıyan Saro, Fransız Maarif Nazırlarından De Monzi'nin Türkiye hakkında neşrettiği esere yazdığı mukaddimede şu sözleri söylüyor: "İtiraf ederim ki bir milletin yenileşmesini görmek kadar güzel bir şey yoktur. Ben 1925'te Ankara'da buna şahit oldum. Türkiye'nin yenileşmesini büyük bir heyecan ve takdir hisleriyle izledim. Aradan seneler geçmiş olmasına rağmen bu hayret ve takdir hislerim azalmamıştır. Bu münasebetle Türkiye'yi yeni baştan bina eden azımkar, cesur, ileriye gören, vatanperver millet hakkında müspet duygularımı söylemek isterim. Herkesten evvel tabii Mustafa Kemal Hazretlerini... Milleti uyandıran, yeni hükümeti bina eden bu emsalsiz hayat verici hayranlıkla anıyorum. Mustafa Kemal Hazretlerinin şahsında büyük bir askeri dehave milli bir şefin cesareti birleşmiş ve memleketine bir yenileşme fikri vermiştir.

sebetle Türkiye'yi yeni baştan bina eden azımkar, cesur, ileriye gören, vatanperver millet hakkında müspet duygularımı söylemek isterim. Herkesten evvel tabii Mustafa Kemal Hazretlerini... Milleti uyandıran, yeni hükümeti bina eden bu emsalsiz hayat verici hayranlıkla anıyorum. Mustafa Kemal Hazretlerinin şahsında büyük bir askeri dehave milli bir şefin cesareti birleşmiş ve memleketine bir yenileşme fikri vermiştir.

HİNDENBURG
Alman Reiscumhuru

Müteveffa Alman Reiscumhuru Mareşal Fon Hindenburg, Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. yıl dönümü münasebetiyle Atatürk'e gönderdiği mektupta memleketimiz hakkındaki hissiyatının şu sözlerle ifade etmiştir: "Benimle beraber bütün Alman milleti yüksek reberliğiniz altında modern Türk devletinin temelleştğini derin bir alaka ile takip etti. Türk milliyetçiliğini nasıl uyandırdığımızı, nasıl kuvvetlendirdiğinizi, çalışkan ve terakki sever milletimize bütün dünyada takdir celbeden siyasi ve iktisadi yükselişi için nasıl yol açtığınızı büyük hayranlık ve takdirle gördük. Alman milletinin felaketi zamanlarda Türk milletinden gördüğü dostluğu hiçbir vakit unutmayacağız. Bilakis onu daima muhafaza edeceğiz ve derinleştiracağız. Bu hakikati zatı devletlerine söylemek benim için bir ihtiyaçtır. Yükselen milletinizin sulhperver bir terakki ve metin bir devlet idaresi ile ileride daha mesut bir istikbale ermesini dilerim."

HERYO

Fransız Mebusan Meclisi Reisi
Bir zamanlar Fransa'da başvekilik makamını işgal etmiş ve bütün Fransa'nın en tanınmış bir şahsiyeti

olan Mösyö Heryo, memleketimize bir tetkik seyahati yapmıştı. Türklerle yakından temas ettikten sonra memleketine dönen Üniversite de Annales'de Türkiye hakkında iki konferans vermiş, bu konferanslardan birincisinde Atatürk'ün şahsiyeti hakkında şu sözleri söylemiştir: "Yeni Türkiye Cumhuriyeti Gazi Mustafa Kemal bende çok derin bir intiba uyandırdı. Gazi'nin en güçlü vasfı samimi vatanperverliktir. Böyle bir vatanperverlik karşısında eğilmek lazımdır. Gazi'nin şahsında Kromvele benziyen müsterek şamil vardır. Gazi'nin düsturu şudur ya istiklal ya ölüm." Mösyö Heryo Türkiye hakkında verdiği başka bir seminerde şunları dile getirmiştir: "Hür, asri, halkçı ve cumhuriyetçi Türkiye hakkındasıl, vefakar, ve temiz Türkler hakkında size bir fikir verebildim. Temennim odur ki eski dostumuz olan Türklerle dostluğumuzu pekiştirebilelim."

Dr. STOYADİNOVIÇ
Yugoslav başvekilii

Cumhuriyetin 13. yıl dönümünde Ankara'ya ziyaret eden dost ve müttefik Yugoslavya'nın kaymetli başvekilii Stoyadinoviç, Ankara'da Cumhuriyet Bayramı şenliklerini bizzat gördükten sonra İstanbul'a gelmiş ve memleketine hareket ederken gazetecilere görüşlerini şu cümlelerle anlatmıştır: "Dost ve müttefik Türkiye'yi Cumhuriyet

Atatürk gibi bir dehanın saçtığı ışık altında Türk milletinin 15 senelik kısa bir zaman parçasına sığdırdığı muazzam eseri muhtelif vesilelerle görmek imkanını bulanlar hangi branştan olurlarsa olsunlar - devlet şefi, siyaset adamı, iktisatçı, asker ya da muharrir - bu uyandırılmış millet ve topraktan hayranlık hisleriyle

ayrılmışlardır. Türk milleti ve eseri ile yakından temas etmek imkanını bulamayın sadece hamlelerini takip edenler bile, genç Türk milleti ile onu kurtaran büyük şefin hayranlıkları. 15 senelik cumhuriyet devrinde Türkiye'ye gelmiş, onun büyük kahramanı ile bizzat tanışmış, Atatürk'ün mesai arkadaşları ile temas etmiş, yeni Türk milleti

ti ve eserlerini yakından görmüş devlet adamlarının bu topraklardan ayrılırken ifade ettikleri hislerle Atatürk'ün eserini takip eden büyük devlet adamlarının muhtelif vesilelerle izhar ettikleri düşünceleri aşağıda okuyacaksınız. Bunlar, kısa bir zamanda başarılı olmuş muazzam eserin hakkında teslim edenlerdir.

Bayramı şenliklerinde ziyaret etmek gibi müstesna bir mazhariyete nail oldum. Bu sayede Türkiye'yi kendi kuvvetini ve tahakkuk ettirdiği terakkiyatı gözden geçirdiği bir sırada görebildim. Cumhuriyeti Atatürk gibi büyük ve dinamik bir şahsiyetin sevk ve idaresi altında bu kadar az bir zaman zarfında elde ettiğiniz neticelere hayran oldum. Başka memleketlerin uzun senelerde ve hatta asırlarca müddet yapamadıklarını Siz birkaç senede başarabildiniz. Cumhuriyeti Atatürk ünvanı gibi hakikaten yeni Türkiye'nin babasıdır. Yeni ve bembeyaz mağrur Ankara'da görülen dinamizm ordunuzda da mevcuttur."

Dr. ŞAHT
Meşhur Alman İktisatçı

Alman İktisat Nazırı bulunduğu sıralarda Ankara'ya ziyaret eden meşhur iktisatçı Dr. Şaht o zaman bizzat görüşmek imkanını elde ettiği Atatürk'ün yüksek şahsiyeti hakkında şu sözleri söylemiştir: "O yalnız Çanakale Zaferi'ni kazanan adam değil aynı zamanda bugünkü Türkiye'yi maddi ve manevi bugünkü varlıkları ile iktisat ve kültür bakımından yaratmış olan ve Türkiye'yi yepyeni bir büyük devlet olarak yüksek istikbale namzet yapan şahsiyettir." Dr. Şaht, eskiden tanıdığı Türkiye'yi son defa ziyaretinden sonra Ankara'dan şu sözleri söyleyerek ayrılmıştır: "Şunu tebarüzü lüzüm hissediyorum ki hiçbir memlekette bir milletin manevi varlığında bu kadar süratli ve derin bir değişiklik olmamıştır."

METAKSAS
Yunan Başvekilii

1930 senesi Kasım ayında Ankara'ya ziyaret eden dost ve müttefik Yunan Milletvekili ve Başvekil Metaksas, yeni Türkiye ve onun yaratıcısı

hakkındaki görüşlerini şu sözlerle ifade etmiştir: "Güzel memleketinizi ve onun modern hükümet merkezini ziyaret etmek fırsatını bulduğundan dolayı bahtiyarım. Çok kısa bir zaman içinde Türkiye'de elde edilen muazzam terakkiyi biliyoruz. Türk milletinin sahip olmaktan bahtiyar olduğu büyük Atatürk'ün ilhamını verdiği hamle sayesinde kat edilen yola hayranlık duymaktan başka bir ifade bilmiyorum. Yeni Türkiye'yi her ziyaret eden herkes bu işte bütün verimimizle çalışkan kuvvetli ve kıymetli bir milletin arz ettiği bu manzara karşısında dilsiz kalır."

TATARESCU
Eski Rumen Başvekilii

Eski Rumen Başvekilii Tatarescu, Ankara'dan şu intibalarla ayrıldı: "Türkiye'den ayrılırken muazzam ilerleyişinde büyük şefin yaratıcı dehası ile yürüten çalışkan ve cesaretli bir milletin parlak faaliyet ve ilham verici intibaalarını da yanımda götürüyorum."

RUZVELT
Amerika Reiscumhuru

Muharririmiz Hikmet Feridun Amerika'ya yaptığı seyahatte ilk defa olarak Amerika'nın en büyük adamı Reiscumhur Ruzvelt ile görüşerek kendisinden Türkiye

hakkındaki fikirlerini sormuştu. Esasen Atatürk'e ve onun yarattığı memlekete olan hayranlığım kendilerine gönderdiği bir mektupta izhar eden Ruzvelt, Hikmet Feridun'a demişler ki: "Türkiye hakkında ne düşündüğümü soruyorsunuz. Çok iyi yürüyorsunuz. Başınızda çok büyük bir insan vardır. Kısa bir zaman içinde yaptığımız inkılaplar herkesin dikkatini celbetti. Bu inkılapları büyük bir memnuniyetle takip ediyorum. Türkiye'ye ilk fırsatta gitmek niyetindeyim. Türkiye görmek istediğim memleketlerin en başındadır. Türkiye başındaki büyük insanla yeni bir hayata ulaşmıştır."

DR FUNK
Alman İktisat Nazırı

Memleketimizi çok yeni ziyaret eden Alman İktisat Nazırı Dr. Funk, Ankara'da gazetecilere memleketimiz hakkındaki görüşlerini şu sözlerle ifade etmiştir: "Türkiye'yi ziyaret ettiğimden dolayı fevkalade bahtiyarım. Yeni Türkiye'nin her tarafında yapıcılık iradesi ile büyük faaliyet temposu müşahade eyledim. Türkiye Cumhuriyetinin ideali ile kanatlanan Türk devlet adamlarının büyük dahinin gayelerini tahakkuk ettirmek, millet ve memleketi yeniden kurmakla meşgul olduklarını gördüm."

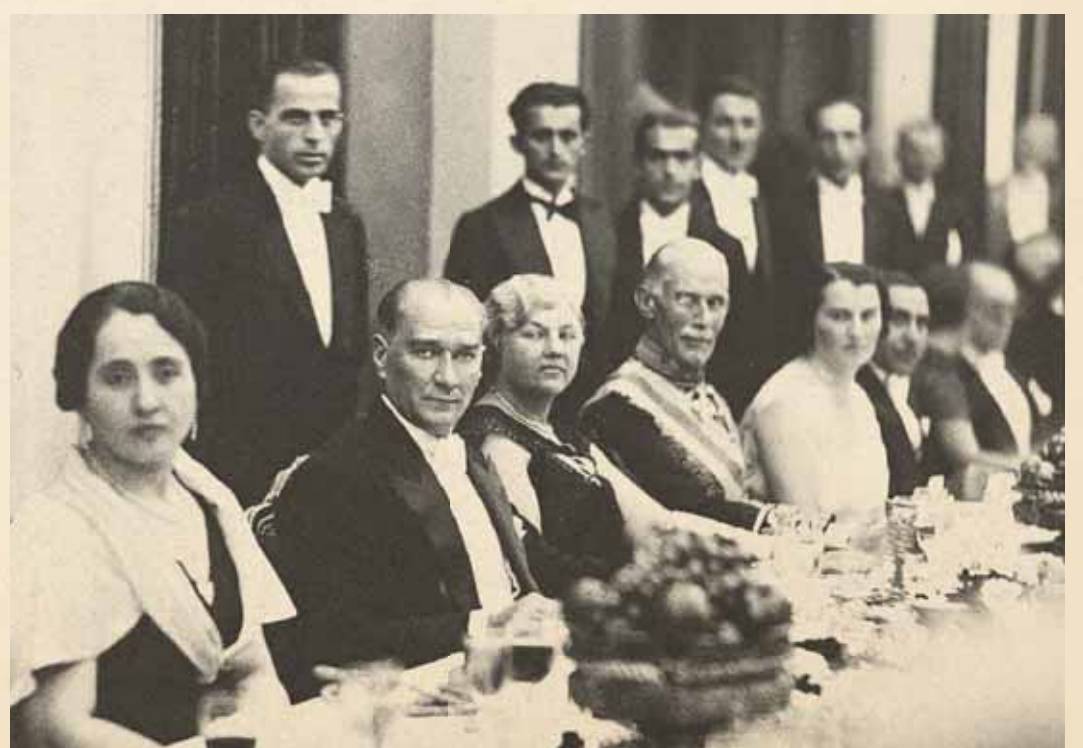
YABANCI MEMLEKETLERDE ATATÜRK HAKKINDA NEŞREDİLEN ESERLER

29 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

Kerpiçten betona, çırıktan makineye, teokrasiden laikliğe, mistiklikten müspete, şeriyeden medeniyeye, kağı ve merkep sırtından raya, sarraftan ve tefeciden bankaya, başı bozukluktan planlı üretime, ümitsizlikten neşeye, anarşiden nizama, korkudan sevgiye akın eden bir ulusun izhar ettiği manzaralar dünyayı da yakından alakadar etmiştir.

Yabancı memleketlerde Atatürk hakkında neşredilen eserler bir kütüphane kadar sığmayacak kadar fazladır. Dahiliye Vekaleti Matbuat Umum Müdürlüğü'nün "Yabancı Gözüyle Cumhuriyet Türkiye'si" adlı eseri cumhuriyetimizin 15 yılını kutladığımız bu günlerde inkılap kütüphanemize çok değerli bir eser olarak katılmıştır. "Yabancı Gözüyle Cumhuriyet Türkiye'si"

eseri Atatürk'ün vücudunda getirmiş olduğu büyük milli varlığın birbirini taşıyan bir kütüphane kadar sığmayacak kadar fazladır. Dahiliye Vekaleti Matbuat Umum Müdürlüğü'nün "Yabancı Gözüyle Cumhuriyet Türkiye'si" adlı eseri cumhuriyetimizin 15 yılını kutladığımız bu günlerde inkılap kütüphanemize çok değerli bir eser olarak katılmıştır. "Yabancı Gözüyle Cumhuriyet Türkiye'si"

29 EKİM
CUMHURİYET
BAYRAMI

100*

Cumhuriyetimizin 100. yılı kutlu olsun.
Nice 100 yıllara...

İzmir'in iktisadi varlığına toplu ve umumi bir bakış

9 EYLÜL 1936
TAN GAZETESİ

İzmir ve 9 Eylül... Yanya ve başbaşa Türk kurtuluş tarihinde kurtuluş ve zafer imanını sembolleyen iki mukaddes kelimedir. İzmir, tarihin ilk gününden beri Türk olan ve hep öyle kalacak olan güzel, yeşil İzmir Türk yurdunun garp kısmında bütün varlıkları gönlünde toplayan bir azamettir. Bugün 9 Eylülü bir defa daha idrak etmekle ve 1922'nin 9 Eylülünü şu dakikada bir kere daha kutlamakla bahtiyar oluyoruz. İzmirli, bütün yurttaşları ve bize 9 Eylülü kazandıran kahramanları bütün samimiyetimizle tebrik ediyoruz, yurdu ve milleti 9 Eylülü erişirmek için kan döken şehitleri bir defa daha tebrik ediyoruz. İzmir, Türkiye'nin tarihi, coğrafyası bakımından olduğu gibi iktisadi bakımından da çok cömert ve bereketli bir varlıktır. Geniş bir iktisadi hinterlanda sahip olan İzmir, birçok vilayetin mahsullerini dünya pazarlarına döken meşhur bir Akdeniz mahrecidir. Ege Türkiyesini-nüzümü, inciri, tütün, palamudu ve zahiresi, İzmir limanını senenin her mevsimde dolduran büyük pakebolarla Avrupanın ve Amerikanın en belli başlı limanlarınıasevkedilir. Türkiye'nin iktisadi ve ticari muvazenesi bakımından İzmirin ehemmiyeti işte buradadır. İzmir limanı, senenin hemen her mevsiminde

bir faaliyet merkezidir. Genişlik sahası bazı mahsuller için Orta Anadoluya kadar uzanan İzmir hinterlandı bu limanın faaliyetini devam ettirmektedir. Fakat liman bilhassa ihracat mevsiminde faaliyetinin en yüksek derecesini bulur. Ağustostan

dolup boşalmaktadır. Türkiye limanları arasında birinci dereceyi işgal etmekte bulunan İzmir limanına her sene uğru-yarak ithalat eşyası getirilen ve ihracat eşyası olan vapurların senelik vasatı sayısı bin beş yüz rakamını bulmaktadır. Eldeki

pur uğramak bakımından gene bu rakama yaklaşmıştır. Bu uğruyan vapurların senelik tonilatoları yekünudaiki milyonu bulmaktadır. Netekim 1929 yılında İzmir limanının faaliyet hayatına iştirak eden vapurların tonilato yekünü 1.995.149'dur. Bu rakam iktisadi faaliyet bakımında yüksek bir kıymetin ifadesi demektir. Bunlardan başka ufak miqyas-tamotörlü vesait de İzmir limanından dışarı memleketleri mahsulât ihraç etmektedir.

Güzel İzmirimizin ihracat maddelerine gelince; aşağı yukarı hepimiz biliyoruz ki İzmir limanından Avrupa ve Amerika limanlarına büyük vapurlarla külliyyetli miktarda ihraç edilen başlıca maddeler üzüm, incir, tütün ve palamuttur. Bu limandan halı ihracatı da oldukça yeküntutmaktadır. Üzüm İzmirin, dünya üzerinde eşi olmayan en nefis ihraç maddesidir. İzmir üzümüne rekabet için başka memleketlerde yapılan uğraşmalar ve araştırma hep menfi netice verdiği içindir ki İzmirin çekirdeksiz ve razaki üzümleri birinciliği bugün de muhafaza etmektedir.

İzmirin hemen bütün kazalarında ve İzmir vilayetinin komşusu olan Manisa vilayetinde de bol ve enfes üzümler yetişmektedir. Türk köylüsü ihtimamla yetiştirdiği

üzümünü gene dikkat ve itina ile kurutarak İzmir'e gönderir ve oradan kalkan vapurlar da bu Türk malını dünyanın her tarafına taşır. İncire gelince, incir daha ziyade Aydın ve kazalarını muhafaza etmektedir. Aydın ve havalisinde incir bahçelerinde ve İzmirdeki büyük incir mağazalarında hararetili bir faaliyet göze çarpar. Dünya üzerinde Türk lokumu diye anılan Aydın incirleri şu günlerde hazırlanarak güzel kutular içinde eski ve yeni dünyanın bütün köşelerine sevkedilmektedir. Memlekete her sene

hariçten milyonlar celbeden Aydın ve havalisi incirlerine rekabet için Amerikada Kaliforniya'da yapılan teşebbüsler de müspet netice vermediği için Aydın ve İzmir inciri bugün birincilik şerefini muhafaza etmektedir. İzmir hinterlandında yetişen tütün, palamut ve diğer mahsulat da Türkiye'nin ihracat maddeleri arasında çok mühim bir yekün tutmaktadır. Şimdi İzmir'in ithalat ve ihracatı hakkında mukayeseli rakamlara geçelim. Elimizdeki istatistik cetvellerine göre İzmir limanının ihracat ve itha-

lat vaziyetini şöyle tespit edebiliyoruz;

	İhracat		İthalat	
	Sene	Ton	Ton	
	1929	193.285	172.460	
	1928	164.346	133.624	
	1927	214.433	113.264	
	1926	122.869	120.562	

İzmir limanının yukarıda yazılan dört senelik vasatı ihracat kıymeti 80 milyon; ithalat kıymeti 35 milyon kağıt liradır. Cihan Harbinden evvelki vasatı ihracat kıymeti 7 milyon; ithalat kıymeti ise 5,5 milyon altın lira idi. Altın lira kağıt liraya

çevrilince ihracatın 65; ithalatında 51 milyon tuttuğu görülür. İstila felaketiyle, bütün İzmir insan takasından çıkan yarım milyonluk müstahsil insanın eksikliğine rağmen, ihracatın 15-20 milyon liralık bir fazlalık gösterdiği göze çarpar. Yalnız ithalat miktarında azlık vardır. Bunun birinci sebebi evvelce ithal etmek mecburiyetinde kaldığımız bazı fabrika mahsulü eşyanın memleketimizde imal edilmesi; ikinci sebebi de İzmir ithalatının bir kısmının İstanbul üzerinden yapılmasıdır.

İzmir Kordon Boyu

senenin sonuna kadar devam eden bu azami faaliyet esnasında İzmir hariçten mühim miktarda döviz girmektedir. Bununla beraber liman ihracat ayları haricinde kalan aylar içinde de Türk ve ecnebi bayraklarını taşıyan birçok vapurlarla

istatistiklere göre 1926 yılında Türk ve ecnebi bayraklarını taşıyan 1384 vapur İzmirli limanına uğramıştır. Bu rakam her sene biraz daha artmış ve 1929 yılında da 1470 rakamını bulmuştur. Geçen seneki istatistikleri nazaran İzmir limanı va-

zanda İzmir limanı va-

Coğrafyada İzmir

9 EYLÜL 1936
TAN GAZETESİ

İzmir Ege kıyılarının ortasında, Balıkesir, Manisa, Aydın ve Ege deniziyle çevrilidir. Genişliği 12.502 kilometre mürabaidir. Nüfusu, kazalariyle birlikte, geçen tahrir göre 526 bin, vasatı kesâfeti 42 kişidir. Girintili, çıkıntılı kıyıları olan İzmir, dağlık ve

ovalıktır. Dağların menşei karışıktır. İzmir dağları tatlı şekillerle, yalçın ve sarp şekilleri bir arada göstererek büyük tezatlar arzeder. Yamaçlar ekseriya dik ve meyillidir. Samsun dağı 1360 metreye kadar yükselir. Cuma dağları, Bozdağ araziye aynı bir hususiyet verir.

Yamanlar dağının otlağları yazlık birer yayladır. İzmir dağları, eteklerindeki ovalara birer siper ve kışın topladıkları karla birer su hazinesidir. Dağ sıralarına müvazeli olarak uzanan Bakırçay, Gediz, Küçük Mendere boylarına tesadüf eden düzlükler Cumaovası gibi havzalar, vilayetin en

zengin yerleridir. İzmir, Ege kıyılarında hüküm süren yumuşak, tatlı, sıcak, orta derecede yağışlı, sıhhi bir iklimin tesiri altındadır. Sıcaklık temmuzda vasatı 27, kânunusuzda 7,7 derecedir. Yağmurları 65-80 milimetre arasında mütehavildir.

Tarihte İzmir

9 EYLÜL 1936
TAN GAZETESİ

Bugünkü İzmir, Avrupa medeniyetini doğuran kökü ve özü Türk olan 3000 senelik parlak bir medeniyetin kıymetli eserleri ile doludur. Eski İzmir, şimdi bir kısmı dolmuş olan Mersinli koyunun kenarında ve Bornova civarında Telejler tarafından kurulmuştur. O zamanlar çok küçük olan kasaba bir taarruzdan sonra Selçuk (Ephes) taraflarında bulunan İonyalıların ellerine geçmiştir. İonyalılar, İzmir'e aldıktan sonra yerli ahaliyi dağıtmışlar ve buraya Ephes'in bir mahallesinin adı olan Smyra ismini vermişlerdir. Milattan evvel Eolyalıların zaptettiği İzmir, çok geçmeden gene İonyalıların aintikal etmiştir. Son zamanlarda

M. Kemalpaşada bulunan eserlere göre İzmir ve civarı, Etilerin elinde uzun zaman kalmış ve zengin bir medeniyet kazanmıştır. Hayli uzun bir mücadeleden sonra İzmir, Lidyalılar tarafından zapt edilmiştir. Bununla beraber, bir rivayete göre, İzmir (Smyrna) adı, Havariyun tarafından Meriyeme verilen ve güya koklayınca kendisini hamile yapan çiçeğin adıdır. İzmir Lidyalıları geçtikten sonra 400 sene bir harabe halinde kalmış. Milattan evvel 554 tarihinde de İran hükümdarı İkinci Keyhüsrev tarafından alınmıştır. Bundan sonra sırası ile İzmirde Atinalılar, İranlılar, İspartalılar, İranlılar ve Romalılar hüküm sürmüştür. İskenderin ölümünden sonra krallığını ilan eden Antigon İzmir'i yeniden kurmuştur. Daha

sonraları, bütün İyonya kıyıları ile beraber İzmirde Bergama hükümdarlarının eline geçmiştir. Bu esnada, kasaba şiddetli bir zelzele ile tamamen yıkılmıştır. Nihayet imparator Mark Aurel zamanında yeniden canlanan İzmir, birdenbire yükselmiş, felsefi ve edebiyat medreseleri kurulunca ilmi mevkii da artmıştır. İzmir, 695'te Arapların ve 1000 tarihlerinde de Selçuk Türklerinin hakimiyeti altına girmiş, Bizanslılarla Selçuk Türkleri arasındaki mücadele sırasında elde ele geçmiş ve cahillerin yardımı ile Bizansların bir şehri olmuştur. Milattan on üçüncü asrında İzmir, Aydınşah tarafından tekrar alındıktan sonra 10 senelik bir sükune kavuşarak geniş şekilde imar edilmiştir. Yıldırım Beyazıt, Aydınşahların ve diğer Sel-

çuk hükümetlerinin hâkimiyetlerine nihayet verdikten sonra, 1392'de buraya Cüneyt'i yeni vali olarak göndermiştir. Aksak Timur, Yıldırım Beyazıtı 1402'de Ankarada esir ettikten sonra İzmir'e doğru yürümüş, şehre girerek bütün şövalyeleri imha etmiş. Selçuk beyliklerini yeniden kurmuştur. Bu arada, Cüneyt Bey de atılmış yerine Umur Bey getirilmiş, fakat Timur çekilince Cüneyt şehri gene elini almıştır. 1850'de Aydın vilâyetine merkez yapılan bu zengin bir tarihi şehir, müteakdede Yunanlıların eline geçmiştir. Fakat İzmir 9 Eylül 1922'de Atatürk'ün Türk ordusuna verdiği tarihi emirle ebediyete kadar tekrar Türk hâkimiyetine kavuşmuştur.

Cumhuriyetin 15. yıl dönümünde Ege

29 EKİM 1938
ULUS GAZETESİ

Yazan: Semih Tiryakioğlu

Bir bayram gününü birçok muhtelif yerlerde geçirmek az bulunur bir mazhariyettir. Biz seyahatimiz esnasında bu zevki de tattık. Aydın'a 29 Ağustos akşamı gelmiştik. Bütün şehir süsleniyor parti için hazırlanan orduvi bahçesinde büyük bir faaliyet göze çarpıyordu. Ertesi sabah şehirden erken ayrıldık. O saatte şehirde kurulan takların son noksanları tamamlanmaktaydı. En yeni ve en güzel elbiselerini giymiş Aydınlılar geçit resminin yapılacağı yere gitmek için hazırlanıyorlardı. Esnafın ilk işi kepenkleri kaldırdınca dükkanlarını bayraklarla donatmak oluyordu. Nazilli'ye kadar olan köylerde aynı hal vardı. Nazilli'de geçit resmi başlamak üzereydi. Karacasu'ya geldiğimiz zaman da henüz bitmişti. Kızılcaözü'nde sokakları bayram yapan halkla dolu bulduk. Denizli'de ise halk evinde verilen temsili gördük ve orduevinin güzel bahçesinde yapılan partide bulunduk.

İstirdat (Geri alma, kurtarma)

Ege havzasında milli bayramların hususi bir manası ayrı bir ehemmiyeti vardır. İstilanın acısını çekmiş olan halk bu günleri iki katlı şevk ve heyecanla kutlar. Burularda bir devrin başlangıcını anlatmak için kullanılan şu kelimeyi sık sık işitirsiniz: İstirdat. Bence istirdatın iki manası var. Bu kelime güzel Ege havzasının hem düşman istilasından hem de Osmanlı devrinin onu içine attığı uykudan rehavetten geri alınışını, kurtuluşunu anlatıyor. İstirdattan biraz sonra da cumhuriyet devri başlar. Bu devir içinde neler yapıldığını fırsat düşürürken anlatmıştım. Bunun tesirlerini yalnız ekonomik kültürel veya sosyal sahada değil günlük hayatın her safhasında görebilirsiniz. Eski devirlerle yapılan mukayeseleri gene Egelilerinizi dinleyince hayret edersiniz. Bu devir içinde neler yapıldığını fırsat düşürürken anlatmıştım. Bunun tesirlerini yalnız ekonomik kültürel veya sosyal sahada değil günlük hayatın her safhasında görebilirsiniz. Eski devirlerle yapılan mukayeseleri gene Egelilerinizi dinleyince hayret edersiniz.

lerini ağzından dinleyince hayret edersiniz. Bu devir içinde neler yapıldığını fırsat oldukça anlatmıştım. Bunun tesirlerini yalnız ekonomik, kültürel veya sosyal sahada değil günlük hayatın her safhasında görebilirsiniz. Eski devirde yapılan mukayeseleri yine Egelilerinizi dinleyince hayret edersiniz.

Ege'den manzaralar

Yolumuz bizi İzmir, Balıkesir, Manisa, Aydın ve Denizli vilayetlerinin hudutları içinde dolaştırdı. Her vilayet her belediye birbiriyle yarış edercesine imar ve inşaat işleriyle meşguldü. Her tarafta ekserisi

mektep olmak üzere birçok yeni binalar, güzel köprüler, muntazam yollar yapıyor, her ziraat mıntkasında en yeni usuller tatbik olunuyordu. Ziraat Kredisi Kooperatifleri'nin büyük faydalarını, onların hem ortağı hem baş müşterisi olan köylülerin ağzından işittik. Her yerde yükselen fabrikaları göğsümüz gururla kabarak dolaştık. Ege'yi kasıp kavuran asayişsizliği uzak devirlerin efsanelerini dinler gibi hayretle dinledik. Rahat trenlerde seyahat ederken artık kendilerine ekme bulamayan deve katırlarına yakında tarihe karışacak bir devrin son müesseseleri

olarak seyrettik.

Güzel İzmir

Bazıları İzmir'in büyük harpten önceki halini anlata anlata bitiremezler. Cumhuriyetin İzmir'i bir yangın yeri olarak ele aldığı unutmamalıyız. Şimdi o yangın yerinde Balkanlarda eşi bulunmayan bir Kültürpark, İzmir'i aylarca müddet neşeli bir düğün evine çeviren güzel bir fuar yükseliyor. Şehirde harp öncesinin atlı tramvayı ile değil rahat otobüslerle, elektrikli tramvaylarla, Körfez'de de en modern en güzel vapurlarla seyahat ediyorsunuz. Harpten önceki İzmir'i görmemişim

fakat güzel İzmir'i hatta yalnız İzmir'i değil gezdiğin bütün yerleri cumhuriyet devrinden önce göremediğime bir tek sebepten üzgünüm; aradaki muazzam farkı kendi gözümle görerek ölçemediğim için. Bereket versin ortada rakamlar var. O rakamlar ki tok sözlü insanlar gibi da ima doğruyu söylerler. İzmir denince aklımıza ilk gelen mahsul üzüm ve incirdir değil mi? 1923'te 33.600 ton olan üzüm ihratı 1937'de 45.000 tonu bulmuştur. İncir için de aynı hal geçerli. 1923'teki 28.000 tonluk ihrata 1937'de 37.000 ton...

kilo zeytinyağı çıkaran 109 fabrika bulunduğunu biliyor muydunuz? Gene İzmir'de senede 1 milyon metre kumaş ve 1 milyon 120 bin metre bez yapan bir fabrikanın bulunduğunu işitmiş miydiniz? Ziraat ve ticaret sahasında işlerin iyi gittiğini anlatan en dakik barometre bir vilayetin bütçesidir. İzmir vilayetinin 1924'te 1 milyon 319.169 lira olan tahsilatı 1937'de 2 milyon 481.723 lirayı bulmuştur. Bu paranın hemen hemen hepsi sağlık, ziraat, maarif, nafia vesair işlere harcanmıştır. 1924'te de bu işlere yatırılan para 1 milyon 181.697 lirayı 1937'de ise

2 milyon 202.550 lirayı bulmuştur. Ege'nin güzel insanları Cumhuriyetin 15. yıl dönümünü kutladığımız bu tarihte Ege havzasında bulunmayı tabiaten şen, neşeli, doğuştan yurtsever ve çalışkan olan o sevimli insanların bayramına iştirak etmeyi ne kadar isterdim. Bu bayramı hayalimde canlandırıyorum ve gözümün önüne her şeyden önce çocuklar, sarışın fakat ciltleri Ege güneşinden esmerleşmiş, güzel çocuklar geliyor. O çocuklar ki gözlerini dünyaya cumhuriyet devrinde açmışlardır ve cumhuriyeti son nefeslerine kadar ko-

rumayı daha şimdiden kendilerine vazife bilmişlerdir. Her yolcu "Merhaba" "Uğurlar ola" diye selamlayan çocuklar. Bugün yumuk ellerinde kırmızı beyaz bayraklarla "Yaşasın Atatürk Yaşasın Cumhuriyet" diye bağırıyorlar ve yaşlarının küçüklüğü yüzünden daha çok sevimlileşen büyük bir ciddiyet, büyük bir vakarla gözlerini ay yıldız bayrağa dikerek İstiklal Marşı'nı söylüyorlar. Korkma sönmeyiz bu şafaklarda yüzen al sancak... Hayır. Korkmuyoruz. Atatürk'ün yarattığı prensipleri ve direktifleriyle yoğurdu bu güzel yurt, bu genç ve gürbüz millet ebediyen yaşayacak.

İzmir'de bayram heyecanla kutlandı

Millet, cumhuriyet ve onun yaratıcısını candan alkışladı

29 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

Cumhuriyetin 15 yıl dönümünü İzmir'de parlak törenlerle Tes'it edilmiştir. Şehir baştan başa donatılmış, muhtelif yerlere taklar kurulmuş, gece resmi binalar, evler müesseseler tenvir edilmiştir. 29 Ekim Cumartesi günü sabahleyin kurtuluşun gerçek sahibi olan halk ve devletin milletine aşık bütün reisleri Cumhuriyet Meydanı'nda toplanmıştır. Vali bir söylev vermiş ve halk hatipleri de birer nutuk irat etmişlerdir. Her nutuk

milletin coşkulu tezahüratları ve bitmek bilmeyen alkışları ile kesilmiştir. Sabahleyin vilayette ve kumandanlıkta kabul resmi yapılmış ve bayramlaşmıştır. Atatürk heykeli dibindeki geçit resmine, şehrimizdeki bütün mekteplerin talebeleri, kız ve erkek izciler, askeri kıtalar, motorlu birlikler, zırhlı otomobiller, topçularımız ve süvarilerimiz iştirak etmişlerdir. Büyük Şef'in heykeli şükran ve minnet çelenkleri ile

doğmuştur. Gece fener alayları yapılmıştır. Bütün İzmir sonsuz bir heyecan içinde bayram etmiştir. Bayram münasebetiyle Kızılay tarafından fakir halk yavrularına elbise ayakkabı da dağıtılmış, Esnaf İşçisi Birlikleri Müessesesi de bu yardıma ilaveten kendi fakir azasının çocuklarına öyle ve akşam yemekleri yedirmiş, içinden 50 tanesi de sünnet ettirilmiştir. Cumhuriyet Bayramı münasebeti ile Karşıyaka'da

Örnek Köyü'nde halk tarafından yeni inşa edilen köy mektebinin resmi açılış töreni de yapılmıştır. Mera-simde Vali ile Vali Muavini, Marif Müdürü, vilayet erkani hazır bulunmuşlardır. Bununla İzmir'in Karşıyaka köylerinde yeni açılan ilk mektepler 4'ü bulmuştur. Halkın bu sahadaki alakası hayret ve takdire şayandır. Bu mektebi de hususi muhasebenin küçük bir yardımıyla köylü kendi marifetiyle yapmıştır.

Tam 69 yıldır, Geçmişten, Bugüne

1927 yılında İzmir Şeritçiler Çarşısı'nda başlayan hikayemiz,
1954 yılında Türkiye'nin ilk yerli boya fabrikası ile bugünlere uzanıyor.

69. yılımızı kutlamanın gururunu yaşıyor,
ülkemize katma değer sağlayan çalışmalarımızı sürdürmeye devam ediyoruz.

İyobyoları
İyoboya

dyo - Yasar

dyo
dyo.com.tr
444 0 396

İzmir'in Kurtuluş Bayramı

Bugün, yalnız İzmir'in Kurtuluş Bayramı değil, Avrupa emperyalizmini sindiği, hatta Türk-Yunan dostluğunun tohumlarının atıldığı günün yıldönümüdür.

9 EYLÜL 1933
CUMHURİYET GAZETESİ

Yazan: Abidin Daver

Dumlupınarda 26 Ağustos şafakından 9 Eylülün kurtuluş güneşi doğmuştu. Dünya tarihi, bu on beş günlük kısa-dıktan sonra, Başkumandan Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularına hitaben verdiği emri yevmiyi işte böyle bitirmişti. Büyük Harpten galip çıktıktan sonra şımaran, doymak bilmez bir hırsla mümkün olduğu kadar fazla tıknak istiyen, "Veyl mağ-lûplara!" sözünü hareket düsturu yapan, kuvvetten başka hak tanımayan, medeniyet namına cinayetler işleyen küstah emperyalizm, Türkün mucizesi karşısında şaşırmış, korkmuş ve sinmişti. İzmirde Yunan ordusunu çıkartan emperyalist Avrupanın 15 Mayıs 1919 günü gösterdiği cabbar-Ne Anadolunun dağları, ordu İzmirden çıkarken gösterdiği meskenet, Türk süngülerinin şaheseridir. Avrupa emperyalizmin bu iki günü arasında bir mukayese yapmak ve on-İzmir, sihirli bir cazibe ile Türk askerlerini kendine doğru çekiyordu. 30 ağustos günü Dumlupınarda ederek Yunanlıları İzmirde çıkar-dıkları gün, emperyalist Avrupanın zırhlarını, toplarını İzmirin üstüne çevirmiş, "yakarım!" tehdidini savuruyorlardı. Yunanlılar İzmirden çıktıkları gün ise, limanın bir köşesine büzülmüş, Yunan ordusunun perişan kaçışını ve Kadifekalenin üstünden zorla indirttikleri alsancağın tekrar yükselişini seyrediyorlardı. Kuvvetten başka hak tanımayan, "Veyl mağ-lûplara!" düsturuyla yürüyen emperyalist Avrupa, şimdi kendi aleyhine olarak da kuvvete boyun eğiyor ve gene "Veyl mağ-lûplara!" diyordu. Avrupa, Yunanistanı ağırlık veren bir safra gibi daha o gün atı- vermişti ve bu atılışın acı-sını Yunan milleti, bütün

en aziz ve kutsal musikişi oldu.

26 Ağustos şafakından 9 Eylülün kurtuluş güneşi doğmuştu. Dünya tarihi, bu on beş günlük kısa-dıktan sonra, Başkumandan Türkiye Büyük Millet Meclisi ordularına hitaben verdiği emri yevmiyi işte böyle bitirmişti. Büyük Harpten galip çıktıktan sonra şımaran, doymak bilmez bir hırsla mümkün olduğu kadar fazla tıknak istiyen, "Veyl mağ-lûplara!" sözünü hareket düsturu yapan, kuvvetten başka hak tanımayan, medeniyet namına cinayetler işleyen küstah emperyalizm, Türkün mucizesi karşısında şaşırmış, korkmuş ve sinmişti.

İzmirde Yunan ordusunu çıkartan emperyalist Avrupanın 15 Mayıs 1919 günü gösterdiği cabbar-Ne Anadolunun dağları, ordu İzmirden çıkarken gösterdiği meskenet, Türk süngülerinin şaheseridir. Avrupa emperyalizmin bu iki günü arasında bir mukayese yapmak ve on-İzmir, sihirli bir cazibe ile Türk askerlerini kendine doğru çekiyordu. 30 ağustos günü Dumlupınarda ederek Yunanlıları İzmirde çıkar-dıkları gün, emperyalist Avrupanın zırhlarını, toplarını İzmirin üstüne çevirmiş, "yakarım!" tehdidini savuruyorlardı. Yunanlılar İzmirden çıktıkları gün ise, limanın bir köşesine büzülmüş, Yunan ordusunun perişan kaçışını ve Kadifekalenin üstünden zorla indirttikleri alsancağın tekrar yükselişini seyrediyorlardı.

Kuvvetten başka hak tanımayan, "Veyl mağ-lûplara!" düsturuyla yürüyen emperyalist Avrupa, şimdi kendi aleyhine olarak da kuvvete boyun eğiyor ve gene "Veyl mağ-lûplara!" diyordu. Avrupa, Yunanistanı ağırlık veren bir safra gibi daha o gün atı- vermişti ve bu atılışın acı-sını Yunan milleti, bütün

zehrile duymuştu. "İzmir'e çıkış" ve "İzmir'den çıkış" günlerinde emperyalist Avrupa'nın hal ve tavırındaki azim farktan alınan ibret dersi, bugünkü Türk-Yunan dostluğunun tohumu olmuştur.

Büyük Harpte ve onu takip eden vekayide Türkler de Yunanlılar da emperyalist devletlere oyuncak olmanın ve milli bir siyaset takip etmemenin acısını çektiler ve bu acıdan aldıkları derslerdir ki kendi milli menfaatlerinin icap ettirdiği siyaseti takip etmek, başkalarının aleti olmamak hususunda ittifak ettiler. Acı ve felâket en büyük mürebbidir. On bir sene evvelki çetin mücadelenin yıldönümünde Yunan ricalinin Ankara ziyaretleri, dökülen kanların bir kin ve intikam membaı değil, hakikatin anlaşılmasından doğan bir dostluk ve itilaf kaynağı olduğunu göstermektedir. 9 Eylül günü, Türk İzmirin tekrar Türklüğe kavuşması itibarıyla milli bir bayram olduğu gibi, İzmirin kurtuluşu Avrupa emperyalizmine indirilmiş bir darbe olduğu için mazlum milletlerin de bayramı ve verdiği ibret dersi itibarıyla Türk-Yunan dostluğunda da temelini atıldığı gündür.

Büyük tarihi vakalar, yalnız zahiri görünüşleri ve neticelerine ölçülmez. Onların bir bakışta görünmeyen, büyük, geniş ve uzak tesirleri vardır; Çanakkale müdafaasının tarihte bir dönüm noktası teşkil etmesi ve cihanşümul bir inkişâba sebebiyet vermesi gibi...

30 Ağustos ve 9 Eylül olmazdı, hiç şüphesiz şarkın bu kısmında sulh ve sükun husule gelmez, Balkanlarda en mühim siyasî huzur âmili olan Türk-Yunan dostluğu teessüs etmezdi. 9 Eylülü yalnız bir zafer bayramı değil; bir sulh bayramı addetmek hata olmaz...

9 Eylül'ün ehemmiyeti ayrıdır

9 EYLÜL 1935
ANADOLU GAZETESİ

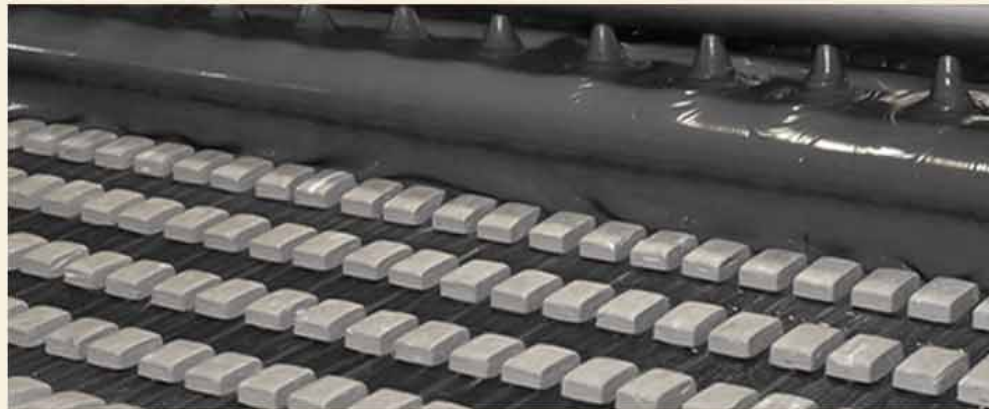
Yalnız İzmiriler söz açacak değiliz. Yalnız İzmiriler için değil bütün yurttaşlar için büyük bir bayram olan 9 Eylül'de hepimiz birbirimizi kutlamak da haklıyız. 9 Eylül'de güzel İzmirimiz düşmanın elinden alınmış ve bu suretle üç sene süren Milli Savaş askerlik yönünden sonuca ermişti. Bundan sonra yurdun ve ulusun tam anlamıyla kurtulması için 14 günde İzmir'e giren Şanlı Mehmetçik'in bu eşsiz kahramanlığına bütün dünya hayran kalmıştır. 9 Eylül'de Akdeniz'in doğu kıyılarında duyulan Türk sesi bütün dünyadan işitilmiştir. Ulu Önder'in 30 Ağustos'ta Dumlupınar semalarında yankılanan "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" emri 9 Eylül'de başarılı devrimlerden, rine getirilmiştir. Türk ulusu yeryüzüne geldiği günden beri bin bir çerçit savaş yapmış, taçlar her yönde kendini gösteren yüceliş ve ilerleş hızından uzun uzadıya

Türk ulusu için ayrı ayrı bir övünç kaynağıdır. Fakat 9 Eylül'de biten ulusal savaşın değeri hiçbirinde yoktur. Şundan ötürü ki 9 Eylül'de sona eren ulusal savaş, ülkesi ve silahı elinden alınmış, umumi harpten yenilerek çıkmış, bütün düşmanlarla uğraşmış bir milletin bu kadar engeller içinde hiç yotkan yaptığı ve kazandığı bir savaştır. Yani bütün anlamı ile ulusal, kutlu bir savaştır bu. Elbette ki bu savaş diğerlerinden farklıdır ve gene elbette bu bayramda birbirimizi kutlamakta da haklıyız. Bize bu savaşı kazandıran başkumandanımız büyük Atatürk'e, kahraman kumandanlarımıza ve şanlı ordumuza bir büyük bayram gününde saygılarımızı sevgilerimizi tekrar sunar ve bu büyük savaşta tatlı canlarını vererek bize zaferi kazandıran aziz şehitlerimizin hatıraları karşısında hürmetle eğiliriz.

Cumhuriyet 100,
Arcan 40 yıldır
Hayatımıza tat katıyor!

ARCAN

hayata tat katan makineler

www.arcan.com.tr

İzmir şenlik içinde

Binlerce Halk Panayırı Gezdi ve Beğendi

23 AĞUSTOS 1935
SON POSTA

"Ekonomik alanında Ege'ye layık olduğu yer ayrılmıştır"

İzmir arsiulusal panayırı bugün saat 19'da parlak törenle açıldı. Panayır salonunda 10 binlerce kişi toplanmıştı. Polis kargaşalığın önüne geçmek için icap eden tedbirleri almıştı. İzmir sayılı büyük günlerden birini yaşadı. Panayıra giden ana caddeleri, sokakları daha erkenden binlerce insan kaplamıştı. Öğleden sonra ise caddelerdeki insan kalabalığı görülmemiş bir dereceyi bulmuştu. O kadar ki Kordonda taşıma vasıtaları işlemez oldu. Her geçen saat kalabalığı bir derece daha artırıyordu. Halk arasında civar köylerden, kasabalardan, şehirlerden gelen binlerce halk göze çarpıyordu. Herkes bir an evvel panayırın açılması için sabursuzlanıyordu. Panayırda bütün konsololar, Ege valileri, sayıtlar, Türk ve ecnebi gazetecileri de hazır bulunuyorlardı. Bandonun herkesi yerinden oynatan ahenkli sesi duyuldu. İstiklal marşı çalınıyordu. Şapkalar çıktı. Subaylar, askerler, polis selam vaziyetini aldılar.

Şarbayın Söylevi
Tören başlamıştı. İlk önce İzmir Şarbaykürsiye çıktı. Açma nutkunu söyledi. Dr. Behçet Uz nutkunda kısaca şunları söyledi: "Egeliler, hemşehriler,

Devletin ekonomik alanında ilerliyen programı içinde Ege'ye, bu verimli topraklara da layık olduğu yer ayrılmıştır. Arsiulusal panayırın İzmirde kuruluşu bunun açık bir delilidir. Hükümetimizin bilhassa sayın Başbakanımızda, bilerek çalışan ekonomi Bakanımızın bizzat korumalarıyla Ege mıntakası hiç şüphe yok ki, çok yakın bir zamanda büyük gelişmelere ulaşacaktır. Bu bakımdan İzmir arsiulusal panayırından gelecek yıllarda daha evrim bir varlık ve önem kazanacağı tabiidir." Bundan sonra Ekonomi Bakanı çok önemli ve alkışlanan söylevini vererek panayırı, kurdeleyi keserek açmıştır.

Bir dakika içinde 10 binlerce halk pavyonlar arasına dağıldı. Her pavyonun özenilerek tanzim edildiği göze çarpıyordu. Bilhassa inhisarlar pavyonuna hücum fazla oldu. Her an kulaklarımıza: "Ne güzel", sesleri geliyordu. Panayır gece daha gözalıcı bir manzara arz ediyordu. Bol ışık, ince dekorlarla süslü pavyonlardan kimse çıkmak istemiyordu. Akdeniz'in incisi güzel İzmirin göbeğinde yükselen ve ekonomik varlığımızın yüce bir anıtı olan panayırı gezerken bütün göğüsler kabarıyordu. İzmir şenlik içindedir.

1937 İzmir Fuarı

17 HAZİRAN 1937
TAN GAZETESİ

"Ekonomik alanında Ege'ye layık olduğu yer ayrılmıştır"

İzmir 1937 enternasyonal fuarı için, Kültür Park'ta büyük hazırlık yapıyor. Fuar, bu yıl 20 Ağustos'ta açılarak 20 Eylül'de kapanacaktır. İzmir enternasyonal fuarına bütün büyük devlet müesseselerimiz, vilayetler ve Ticaret Odalarımız geniş mikyasta iştirake hazırlanıyorlar, memleket içinden ve dışından yüzlerce ticaret, ziraat ve sanayi firması en iyi mallarını göstermek için şimdiden tertibat alıyor. Fuar münasebetile Türkiye Devlet Demiryollarının büyük ucuzluklarından istifade ederek ta şark vilayetlerimizden başlayarak bütün yurt içinden İzmir'e binlerce yurttaş gelmektedir. Ecnebi Karadeniz yollarında kabul edilen büyük tenzilatlı tarifeler sebebiyle de yabancı memleketlerden İzmir enternasyonel fuarını birçok gezici ziyaret etmektedir. Ziyaretçileri ve ekzpozantları eğlendirmek için fuar içindeki muhtelif spor ve oyun yerleri, hoparlör servisi ve her sene hazırlanan sürprizler daimi bir neşe havası yaratıyor. Ağustos ve Eylül ayları İzmir'in plaj bir istirahat mevsimi olduğu için fuar ziyaretçileri havası, manzarası ve şifa verici suları ile meşhur Güzelyalı, İnciraltı, Çeşme ve Ağamemnun plaj ve kaplıcalarından muhakkak surette istifade edebiliyorlar. Bütün bunlardan başka İzmir'in meşhur antika müzesi, Büyük İlyoniyen, Agora (çarşı), St. Pakiüs (Kadifekale) gibi tarihi yerleri fuara ayrı bir hususiyet temin ediyor.

"Bu fuar Türkiyede ilk denilecek kadar mühim bir kıymeti haizdir"

2 EYLÜL 1936
SON POSTA

Celal Bayar, "İzmir fuarı gittikçe artan bir ehemmiyet kazanmakta, medeni dünyanın medeni bir hareketi olmaktadır" diyor.

İzmir'de fuar hazırlıkları çok ilerliyor

26 HAZİRAN 1939
AKŞAM GAZETESİ

3000 kişi alacak Açık Hava Tiyatrosu'nun inşası bitmek üzere

İstanbul'da enternasyonal bir sergi ve fuar açılacağını dair bir gazetede çıkan İstanbul Vali ve Belediye Reisi B. Lütfi Kırdarın beyanata, İzmir'de büyük alaka uyandırmıştır. İzmirli vaktiler İzmirde sıhhat ve içtimai muavenet müdürü olarak, sonra da İzmir'in yarı başında Manisa'da valilik vazifesi deruhde ederek Egede ve İzmirde uzun zaman çalışan, meşaisile, enerjisile kısa zamanda iktidarını gösteren B. Lütfi Kırdarın, İzmir rakip bir fuar veya sergi açmak isteyeceği, kimse'nin hatırı ve hayaline gelmeyen ve gelmeyecek bir meseledir. Maamafif iktisadçılarımızdan bazılarının gazetelerde intişar eden yazı bir mütalaaları da gösteriyor ki Anadolu'nun neresinde olursa olsun açılacak bir enternasyonal fuar veya sergi İzmir Enternasyonal Fuarına bir darbe teşkil edecektir. Bilhassa böyle bir fuar veya sergi; İstanbul gibi tarihi eserleri, sarayları, emsalsiz güzellikleri, mamurlaşanyeni çehresi, Avrupa ve Asya arasında bulunuşu gibi fevkaladelikleriyle meşhur bir yerde açılırsa, İzmir Fuarının

tamamile olmasa bile bir miktar ziyaretçisini çekeceği tabiidir. İzmir ve İzmir'de yaşayan herkes, büyük müesseselerinden tutunuz da en küçük esnafına ve arabacısına kadar hepisi, enternasyonal fuarın açılmasını dört gözle bekliyor. Bu sene İzmir Fuarını ziyaret için hariç ve dahilden İzmir'e gelecek bir milyon ziyaretçiyi ağırlamak için her tarafta geniş bir hazırlık ve inşaat hareketi göze çarpıyor ve İzmirli, fuardan kazandıklarından ziyaretçilerimiz bir kat daha güzel bir mamur gösterebilmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Bu hummalı çalışma hep fuar mevsimi içindir. Fuar, İzmir'e nefes aldırması, hayat vermesi, İzmirli kazandırmıştır. İzmir gazetelerinde hemen her gün bir iktisadçı, bir mühendis, bir tüccar, şehir meclisi azası, hatta esnafın mütalaası intişar ediyor ve hepsi de İzmir Fuarının kendilerine ve İzmir'e çok görülmemesini temenni ediyorlar.

İzmirde hazırlık
İzmir belediyesi fuar hazırlıklarına ehemmiyetle devam etmektedir. Bü-

yük sergi sarayı inşaatı ilerlemiştir. İnkılab müzesi inşaatı bitmiş, diğer bilyümlü tesisatı ikmal edilmiştir. Vakıflar pavyonunda bin lira sarfiyle yapılacak tadilat yakında başlanacaktır. Vakıflar umum müdürlüğü fen heyetinden mimar B. Hürşid Altın Ankara'dan şehrimize gelmiş, vakıflar pavyonunun faaliyetine geçmiştir. Vakıflar pavyonunda daimi serinlik temini için sipariş edilen aspiratör dün gelmiş, yerlerine takılmak için tertibat alınmıştır. Fuardaki kapalı atış poligonu 2 Temmuzda merasimle açılacaktır. Fuarda açık hava tiyatrosu inşaatında ilerlemekte-dir. Tiyatro anfi şeklinde olacak, 3000 seyirci alabilecektir. Fuarın 9 Eylül kapısı yakında ikmal edilecektir. 26 ağustos kapısı çok zarif şekilde inşa olunmuştur. Konak-Basmane-Alsancak arasında Kültürparktan geçmek suretileşilyecek belediye otobüsleri, yakında Kültürpark'tan geçmek suretile seferlerine devam başlayacaktır. 9 Eylül kapısı yanında 12.000 metre karelik sahada eğlence ve oyun pavyonlarının inşasını başlanmıştır.

MAKALE

Yazın: Falih Rifka Atay

Bizim İzmir

28 AĞUSTOS 1938
YENİ ASIR

Beynelmillel İzmir Fuarının benzerini bulabilmek için Balkanları aşmak, hiç olmazsa Bari'ye kadar gitmek lazım

Gazininonun taracasından Lozan kapısına doğru bakıyorum: Gazetelerde 1938 İzmir fuarı havadislerini okuyanlar, acaba bu eserin ehemmiyetini takdir edebilecekler midir? Çünkü bizim şimdiye kadar Ankara ve İstanbulda gördüklerimiz ve yaptıklarımızla bu eser pek uzaktan bile mukayese edilemez. 1938 beynelmillel İzmir fuarının benzerini bulabilmek için Balkanları aşmak, hiç olmazsa İtalyan Barisinekadar gitmek lazımdır. Etraftaki zarif pavyonlar, ortadaki geniş ve sade havuz, ve ışık oyunları, ve bu zengin dekoru gece geç vakite kadar canlandıran kadın ve erkek kalabalığı, Şark ve Osmanlı kurulum ve kültürsüzlüğünden ne kadar ayrılmış olduğu gösteriyor. Ne tarafta bakarsanız kendinizi bir Garp muhiti içinde hissetmektedirsiniz. İzmir'i bir defa yanarken, bir defa da 1927'de görmüştüm. Onun için cumhuriyet devrinin eserini daha iyi ölçebiliyorum. İlk geldiğimde bana eski günlerden hasretle bahsedenlerin bir kusuru vardı: O zamanki İzmirde övünülmeğe değer şeylerin Türk olmadığını unutmak! Eğer umran hamlesi bu hız ve anlayışla devam edecek olursa, birkaç sene sonra, eski hatıralar, artık bizim lehimize mukayeseler yapılmak için kullanılmaya başlayacaktır. 1927'de şehri iki katlı bir paravana arkasında hazin arsa ve harabeler tarlası olarak bırakmıştım. Geri kalan halkın oturacağı evler yanmamış olduğundan, bu tarzlaya yeni bir umran vazifelerin henüz ne kadar ağır olduğunu gösterir. Ancak eski yangın yerlerinde toplu bir imar hareketi yapılmış olmak, modern bir şehir nüvesini kavuşabilmek imkânını, hepimiz için pek ziyade kısaltmıştır. Fuar fikri içinde mesut sınıftaki kullanmak lazım geliyor. Başlangıçta hayli

tahakkuk ettirmek için senelerce sebat ve ısrar ile uğraşan bir azim davayı halletti: Yangın yerlerinin büyük bir sahası gençlik partisi ile içindeki müesseselere ayrılacak olursa, bir iki yeni mahalle, birkaç esaslı bina diğer kısımları doldurmağa kâfi gelecekti. Belediye reisi Doktor Behçet Uz, İzmir'in yalnız imarına çalışmadı, imar imkânını icat etti. Kendisi ile, hemşehrileri kadar vatandaşları da övünmelerini yerli yaptı. İzmir rıhtımına çıkıp da, benim gibi, birinci kordon perdesini korkarak geçecek olanlar, mübalağa etmediğime hükmedeceklerdir. Mesela İstanbulda İzmirde gördüğümüzden birkaç misli inşa yapılmıştır. Fakat daha çok küçük mikyasta işin, burada bir eser hali arz edişinin sebebi, plan ve urbanizm disiplinlerine tâbi olmasındandır. Şimdi sıra, İzmir'in istidatından sonra belediye reisi Şükür Kayanın yaptırmış olduğu planı, yanmamış kısımlar üstünde tamamlamağa ve bütün şehir urbanizm hareketi içine almağa geldi. Belediye bu teşebbüs üzerinde şehrin, sahil boyunca 32 kilometre uzayıp gittiğini, yan dağların, asırlardan beri gelişigüzel yapı yığınlarına boğulmuş olduğunu düşünmek ve belediye gelinin bir milyon lirayı aşmadığını ve bunun mühim bir kısmının pek de işe yarayan iki milyonluk eski bir istikrazın ödününe ayrıldığına hesabı katmak İzmirli marçlıların vazifelerin henüz ne kadar ağır olduğunu gösterir. Ancak eski yangın yerlerinde toplu bir imar hareketi yapılmış olmak, modern bir şehir nüvesini kavuşabilmek imkânını, hepimiz için pek ziyade kısaltmıştır. Fuar fikri içinde mesut sınıftaki kullanmak lazım geliyor. Başlangıçta hayli

Varolsun vatandaşlar! İzmir yedi tayyare daha aldı

5 AĞUSTOS 1936
ANADOLU GAZETESİ

Bu suretle ordumuza hediye ettiğimiz tayyare sayısı
17'ye çıkmış bulunuyor

Yurtsever ve hava müdafaasına çok ehemmiyet veren İzmir, bu yıl kahraman ordumuza sekiz tayyarelik bir filo daha hediye etmektedir. Halkımız tarafından bu bir sene içinde yapılmış olan teberru miktarı, sekiz tayyare satın alınmasına kâfi görülmüştür. Hava kurumu umumi merkezi, bu tayyareleri verecek isimleri İzmire sormuştur. İdare heyeti 30 Ağustos zafer bayramı aşağıdaki isimleri tesbit etmiştir; İzmir, Balçova-Narlidere, İzmir işçileri, İzmir balıkçıları, İzmir memurları, İzmir kadınları, İzmir bahçevanları, İzmir manifaturacıları. Yani, bu vatandaşların ayrı gruplar halinde teberruları birer tayyare satın almaya kâfi görülmüştür. Tesbit edilen isimler umumi merkeze bildirilmiştir. 30 Ağustos zafer bayramı günü, yeni tayyareleri-

mize İzmir'in kucağında büyük törenle adları verilecek ve Türk cemiyyetinin yeni parçaları İzmir ufuklarında uçacaktır. İzmir bu sekiz tayyare ile şimdiye kadar ortaya 17 tayyare hediye etmiş bulunuyor. Eski hediyeelerin isimleri şunlardır: İzmir, İzmir bombardımanı, Cumaovası, Değirmendere, Karşıyaka, Bornova, İzmir tüccar ve esnafı, İzmir rençberleri, İzmir Tayyare cemiyeti yaptığı tetkiklerden anlamıştır ki, birçok esnafımızın yapmakta bulunduğu berruat ile önümüzde ki yıl da aynı miktarda yeni bir filo alınacaktır. Acı günlerin hatıralarını ve bunun yanında vatan müdafaası aşkına içinde taşıyan İzmir, hiç şüphesiz, her zaman bu uğurda elinden geleni yapacaktır. Türk milleti varolsun!

Karşıyaka ve Bostanlı'da şimdi sivrisinekten eser kalmadı

İzmir'de bataklık kurutma işi hızla yürüyor

13 KASIM 1937
AKŞAM GAZETESİ

İzmir ve civarında bulunan bataklıklar 625.000 metre murabba genişliğinde idi, beş yıldanberi belediye kendi vesaitile şiiirden toplattığı moloz ve süprüntüleri bataklıklara dökmek suretile bunun 225.000 metre murabbamı kurutturmuştur. Şehirde bulunan küçük bataklıklar bu suretle tamamen kurutulmuş, sıra İzmir civarındaki büyük bataklıkların kurutulmasına gelmiştir. Fakat bu bataklıkların kurutulması çok mühim bir paraya mütevakıf olduğu için belediye bütçesinden ayrılacak tahsisatla bu mühim işin başanılmasına imkân yoktur, onun için devlet yardımı istenmiştir.

Kurutulan bataklıklar arasında Karşıyaka-Bostanlı bataklığı mühimdir. Evvelce gündüzleri bile sivrisinekten rahatsız olan Karşıyaka-Bostanlı halkı, şimdi cibinliksiz yatabiliyor. Bu bataklık kurutulmadan Bostanlıda bir gündemalardan dokuz kişinin öldüğü görülmüştür. Karşıyaka civarında

Çiğlide çok geniş bataklık vardır. Bunun kurtulması çok mühim bir paraya mütevakıf olduğu için sivrisinekten rahatsız olan net vekâleti Karşıyakayı ısıtma mücadelesini almıştır. Yakında İzmirin de sıtma mücadele muntakası için alınacağı Ankara'dan gelen haberlerden anlaşılacaktır.

Efes ve Sur vapurları da bu ay sonunda geliyor

İzmir körfezinde yeni vapurlar

21 HAZİRAN 1938
ULUS

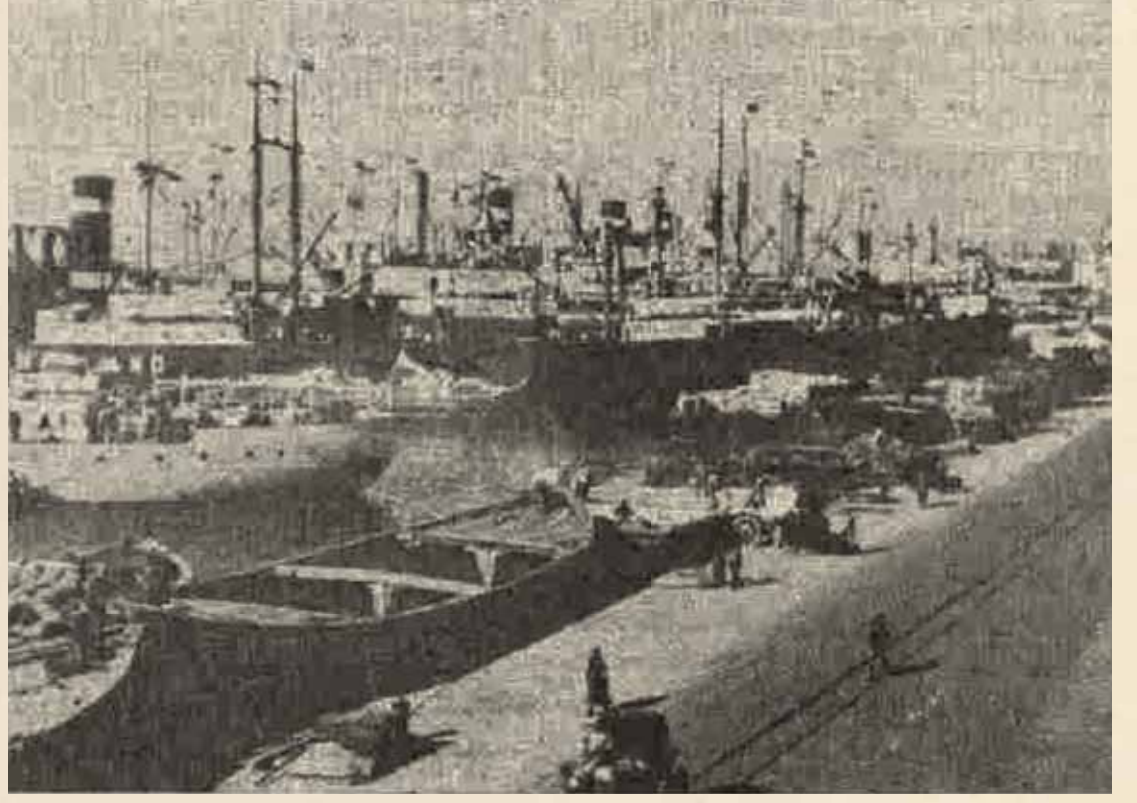
Körfez dahilinde işlemek üzere Alman tezgâhlarını ısmarlamış olan Efes ve Sur vapurları, ay sonunda memleketimize gelmek üzere ambalajlanmağa başlanmıştır.

Üzüm ve incir müsait şartlarla satılıyor

21 EKİM 1938
AKŞAM GAZETESİ

İzmir limanında büyük bir faaliyet var, vapurlar durmadan üzüm incir yüklüyor.

İzmir limanında ihracat faaliyeti.

Bu yıl üzüm ve incir mahsulü çok müsait şartlar dahilinde satılmakta ve ihraç edilmektedir. Ege muntkasının bu seneki üzüm mahsulü rekor teskil etmektedir. Bu yıl rekolte 75.000 tondur. Bunun 45.000 tonu şimdiye kadar satılmıştır, satılan üzümde 23.000 tonu şimdiye kadar ihraç edilmiştir. Şimdi müstahsil ve tuc- car elinde 30.000 ton üzüm vardır. Bu üzüm- lerinde nihayet bir ay zarfında satılacağı ü- ümlenmektedir. Çünkü Almanya, İngiltere, Polonya ve İtalya- dan mütemadiyen üzüm üzerine yeni siparişler gelmekte. Fazla siparişler sebebiyle ihracatçılar mü- him taahhütlere giriş- mekten içtinap etmekte- dirler. Muhtelif yıllarda bir bu- çuk ay zarfında 45.000 ton üzüm satıldığı gö- rülmemiştir. Bu satış bir rekor teşkil etmektedir ve bu mühim satışlar se- bebile İzmir limanında görülmemiş bir faaliyet görülmektedir. İzmir li- manına gelip giden ec- nebi vapurları hiç dur- madan üzüm ve incir yüklemektedirler. Üzüm piyasası açılalı bir bu- çuk ay olduğu halde 45.000 ton üzüm satılması, bu sayede üzüm fiyatının yükselmesi bütün Ege müstahsil ve tüccarlarını memnun bırakmıştır. Bu yıl, kazanç ve bereket yılı sayılmaktadır. İncir satışları da hara- retlidir. Bu yıl rekolte 33.000 ton, yani 230.000 çuvaldır. Bunun 110.000 çuvalı şimdiye kadar satılmıştır, bir taraftan da ihracat yapılmaktadır. Geride kalan 120.000 çu- val incirin de müsaidfi- car yatirlesatılacağı tahmin edilmektedir.

GİMAS

gimas.gen.tr

GİMAS
100 Yıllık Bir Hikayede
Cumhuriyet'in İzinde
Atatürk'ün Yolunda
İlerlemeye Devam Ediyor

Yaşasın Cumhuriyet!

İzmir'in sayfiye şehri ve gezinti yeri Karşıyaka

Etrafı dağlarla çevrilmiş büyük bir gölü andıran İzmir körfezi şehrin herhangi bir tarafından bakılırsa, güzelliğinden hiçbir şey kaybetmez. Bir tayyareci arkadaş:

- Hele-diyordu- durgun ve açık bir havada onu bizim gibi kuşbakışı seyretseniz...

2 ARALIK 1937
ULUS GAZETESİ

Düşünün bir kere, şöyle böyle 30 kilometre devam eden büyük bir kavsin kenarındadır. Gündüzleri bembeyaz binaları ve geceleri de ateşböcekleri halindeki ışıkları uzayıp giden bir şehir...

Karşıyaka, gece olunca, deniz içinde sıraya dizilmiş bir ışık silsilesiyle bu kavsin mühim bir parçasını teşkil eder. Bukavsin bir ucu Güzelyalıda başlar, diğer ucu da Karşıyaka Bostanlığında... İzmir'in bütün güzellik ve hususiyetleri galiba Karşıyaka ile yalırlarda, Alsancakta ve şimdi de Kordonla eski yangın sahasında toplanıyor.

Şehrin bu dağılışı ve bu geniş kuruluşudurki, gerek denizden gerek karadan nakil vasıtası işinde, hem alakadar müesseseleri düşündürüyor, hem de halkı... Karşıyaka, şöyle böyle yirmi bin nüfuslu bir nahiyedir. İzmirde vapur ve trenle bağlanmış. Otobüslerde var, fakat hesaba girmeyecek kadar az. Karşıyakanın bir hususiyeti, orada oturanların işlerinin müessesesi, fabrika, yazıhane, atölye ve sairelerin tamamen

İzmirde bulunusundadır. Vapurlar, Tanrının bütün günü Karşıyakadan İzmir ve İzmirden Karşıyakaya yolcu taşırlar. Bu vapurlar takatten kesilmiş eski şeylerdir. Fırtınalı havalarda yolcular daima homurdanırlar ve endişe ederler... Konaktan Karşıyakaya kadar küçük bir seyahat 35 40 dakika sürüyor. Yani bir vatandaş, günde gidip gelme bir buçuk saate yakın vaktini vapurlarda harcamak mecburiyetindedir. Rahatsızlıkları, soğukları, sallantıları da ayrı... İzmir körfezi için İngiltereden satın alınan vapurlardan birinin yola çıktığı şehirde bir müjde tesiri yaptı. Almanyaya sipariş edilen diğer iki vapurda beş altı ay sonra gelecektir. Yeni vapurlar İzmirin meselesini kökünden halletme bile, bugünkü ihtiyacı biraz karşılayacaktır. Çünkü Karşıyaka, yalnız Karşıyakalıların değildir. Orası İzmirin bir gezinti, bir eğlence yeridir. Her gün, her pazar binlerce İzmirli oraya taşınır... Bilhassa pazar ve bayram vapur sıkıntısı daha ziyade hissedilir.

Karşıyakada yapılacak stadyumun temeli atıldı

14 HAZİRAN 1937
ULUSAL BİRLİK (İZMİR)

İzmir'de ikinci stadyumun temeli dün Karşıyakada parlak merasimle atıldı. Saat 14.30'da hava sıcak olduğu halde pek çok Karşıyakalı merasim yerine gelmiş idi. İl bay Fazlı Güleç, mevki müstahkem kumandanı general Bürhaneddin, belediye reis muavini, şehir meclisi azaları merasimi iştirak ettiler. Yeni stad mahali

bayraklarla donatılmış, askeri muzıka getirtilmişti. İzciler, Karşıyaka mektepleri talebisi de hazır bulunuyorlardı. İstiklal marşını müteakip Karşıyakada temeli atılmak üzere bulunan bu ilk stadın gençlik için yapıldığı anlatılmış ve bu stadın inşasını temin buyuranlara teşekkür edilmiştir.

Karşıyaka Kızılay Dispanseri'nde 1 saat

15 AĞUSTOS 1935
ANADOLU GAZETESİ

Burada her yıl bakılan hastaların sayısı 5-7 bin arasındadır. Kızılay kurumumuzun Karşıyaka'daki şubesi çok verimli bir şekilde çalışmaktadır. Her yıl birçok yoksullara yiyecek, giyecek dağıtmakta, Kemalpaşa caddesindeki (Kızılay dispanseri)nde binlerce hastaya bakmaktadır. Tutulan istatistiklere göre yedi yıl içinde Kızılay kurumunun Karşıyaka dis-

panserine 47.485 hasta kadın, erkek ve çocuk başvurmuştur. Hepsinin de muayeneleri yapılmış ve ilaçları parasız verilmiştir. Kızılay'ın İzmir'deki dispanserleri içinde en çok hasta müracaat eden ve bakılan Karşıyaka dispanseridir. Buraya Mene-men ilçe merkezi ile bütün köylerinden ve hatta Seferihisar ve Urla dolayından birçok hasta gelmekte muayene olmaktadır.

Yeni tarifeye göre Karşıyaka vapur ücretleri indirildi, yeni iskele yapılacak

5 EKİM 1935
ULUSAL BİRLİK (İZMİR)

Yeni liman tarifesi ekonomi bakanlığı tarafından kabul ve tasdik edilmiş ve tatbik mevkiine konmuştur. Yükleme boşaltma ücretlerinde geçen tarife

göre, büyük bir değişiklik yoktur. Acenteler yüklemeleri liman işleri dairesine de vereceklerdir. İstaryamüddeti ve ücreti de şu şekli almış-

tır: üç günden sonra her gün için 12,5, on günden sonra her gün için 30 kuruş istaryacreti alınacaktır. Transit ve aktarma eşyasından ton başına 20

kuruş, kutuluk kerestelerin metre mikabından 100 kuruş yerine 40 şatta 60 kuruş, tuzun tonundan 50 kuruş alınacaktır. Sair eşya yüklemesi ve indirme ücretlerinde de

tenzilât vardır. Karşıyaka bilet ücretleri: Karşıyaka birinci mevki 8, gidip gelme 15, ikinci mevki gitme 6, gidip gelme ücreti 11,5 kuruştur. Karşıyaka bilet

tenzilati pazartesi gününden itibaren tatbik olunacaktır. Konak iskelesi yeniden ve betonarme olarak asrişekilde yapılacaktır.

Işıkları maskeleye Dün akşam Karşıyaka'da ilk deneme yapıldı

11 OCAK 1936
ANADOLU GAZETESİ

Karşıyaka zifiri karanlıkta kaldı. Bir filo uçtu etütler yaptı. Netice çok güzeldir, halk vazifesini yapmıştır. Dün gece saat yirmide Karşıyaka'da yapılan ışıkları maskeleye denemesi tam bir muvaffakiyetle neticelenmiştir. Deneme saat 20'den 20.30'a kadar sürmüş-

tür. Karşıyaka halkı deneme için dağıtılmış beyannamelere göre ışıkları maskeleye için daha evvelden hazırlık yapmışlardı. Bilhassa müessese ve dükkân sahipleri vitrinlerinde hususi tertibat almışlardı. Denemenin başlangıcı saat tam yirmide Kar-

şıyaka'da Katolik kilisesinin çalınmaya başlayan çanı ile Karşıyaka'da bulunan tren ve vapur gibi nakli vasıtalarının üç dakika süren düdüklere bütün halka ilan edilmiştir. Bu haber üzerine herkes evlerinin pencerelerindeki panurları kapamış, ışıkları maskeleymiştir.

Cumhuriyetimizin 100. yılı anısına*

*Özçe Demir Çelik Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. için Cumhuriyetimizin 100. yılına özel hazırlanan, içinde 6 Erkek, 6 Kadın Kurtuluş Savaşı Kahramanına yer verilen ve 1923'ten Cumhuriyetin 100. yılı olan 2023'e kadar yaşanan temel gelişmeleri özetleyen, akademik altyapısını Prof. Dr. Necmi Ülker ve Okt. Latif Daşdemir'in hazırladığı takvim çalışmasına ithafen.

SPOR

İzmir çocukları dünya futbol üstatlarını yendiler

İzmir şanlı bir zafer kazandı

7 HAZİRAN 1936
YENİ ASIR

Günün kahramanı Vahap.

Dünyanın en kuvvetli takımlarından biri olan "First Viyenna"yı bire karşı dört sayı ile yendi. Viyanalıların İzmir kalesini bir çenber içine almak isteyen tabyesi akim bırakıldı. Halk Vahabımızda taşıdı.

Galip İzmir muhtelitti.

İzmir şehri temsil eden muhtelit takım, bugün öğleden sonra saat 17.25'te merkezi Avrupa futbolunun üstatları olan First Viyennatakimiyi karşıladı. Her şeyden önce şunu tebarüz ettirmek lazımdır ki İzmir muhtelit takımı bu takım hakikaten üstün ve çok faik bir oyun neticesinde bire karşı dört golle yener büyük bir prestij kazanmıştır. Stadyum, haftatili münasebetiyle çok kalabalıktı. Bu maçı seyir için İzmir, Ankara ve diğer şehirlerden gelenler çoktu.

Hakem Şazi'nin idaresi altında yapılan bu heyecanlı maçı iki kısma ayırarak mütala etmek mümkündür. A. Viyana liginde ikinciliği kazanan ve daha iki hafta önce İngiliz milli takımını mağlub eden Avusturya milli takımında yer alan ve eli küsür defa beynmillel oyuncularla saflarında İzmir muhtelitin, istihfaf eden bir oyun göstermiştir. Top kontrolleri, kafa oyunları ve takım halinde hücumu geçişle-

Dünyanın en meşhur muhacimlerinden Geşvaydı. İzmir muhtelitinin karşısında fazla bir iş yapamamıştır.

Çok güzel oynayan Said.

Avusturya takımının sağ müdaafası.

riyle İzmir üstünlükler gösteren bu takım,has- Vahabınıyüksek idaresi mın yorduktan sonra düzinelerle gol sıralamak dan inkişaf eden İzmir sistemini takip etmek fikrindeydi. İlk anlarda böyle bir vaziyet kazanan ve vaffak olmağa başlamış İzmirin havadan oyuna kapılmalarından istifade eden Viyanalıları İzmir kalesini bir çenber içine almışlarsa da bu tabyeleri vaktinde sezilmiştir. İkinci devrenin ilk dakikasında kornerden bir gol kazanan Viyanalıları, İzmir çocukları ikisi Vahabın, biri de Fuadınayadedinci dakikasından itibaren İzmir şehir takımının, oyun yapmaktan ziyade hasmının oyununu bozan bir sistem takip et-

tiklerini görüyoruz. Vahabınıyüksek idaresi altında daha ziyade sağ hücumları,yırtıcılığıyla ve enerjik hareketliyle mule bir vaziyet kazanan ve ilk gol demir gibi bir şutla Fuad tarafından yapılmıştır. İkinci devrenin ilk dakikasında kornerden bir gol kazanan Viyanalıları, İzmir çocukları ikisi Vahabın, biri de Fuadınayadedinci dakikasından itibaren İzmir şehir takımının, oyun yapmaktan ziyade hasmının oyununu bozan bir sistem takip et-

müddet içinde İzmir muhtelicleri,Viyana kalesini demir bir çenber içine alarak onları anbaletmiştir.Günün kahramanları başta Vahab, Cahid, Adil olmak üzere bütün oyunculardır. İzmir çocuklarını bütün İstanbul halkı çılgınca alkışlanmıştır. Bu maçtan önce karşılaşan Ankara-İstanbul şehir muhtelitleri güzel bir oyun gösterdiler. Ankara-İstanbul daha geri kalmıyan bir oyun oynamalarına rağmen bu üçle yenilmişlerdir.

Ankara-İzmir Muhtelif Takımları Arasında...

Dün Yapılan Hususi Mahiyetteki Maçı İzmir Takımı Kazandı

25 HAZİRAN 1932
SON POSTA

Kongre münasebetile yapılmakta olan futbol turnovasının üçüncü müsabakası bugün (dün) İzmir ve Ankara takımları arasında yapılacaktır. Fakat İstanbul-İzmir maçı neticesinde zuhur eden hakem ihtilafına ileri sürerek İzmirli turnovaya devam etmemek kararını vermiş olduklarından bu müsabaka yapılmamış, buna mukabil yine İzmir ve Ankara muhtelitleri Ankara Belediyesi tarafından konulan bir kupa için çarpışmışlardır. Henüz yeni çalıştırılmıya başlanan Ankara muhtelitinin İstanbul'a karşı müsabakayı 3-3 beraberekle bitirmek suretile aldığı güzel netice, sahaya bu maç içinde büyük bir kalabalık toplamıştır. Hakem Şeref Beydi. Takımlar saat 18'de mutat teşekküllerile sahaya çıktılar. Oldukça kuvvetli bir rüzgâr esiyordu. Parayı Ankara kazandı için rüzgârı arkasına alarak oyuna başladı. Maç bida-yette intizamsız bir şekilde devam ediyordu. Fakat takımların ikisinde de sıcak fazla müessir olmasından dolayı büyük bir canlılık görülüyordu. Yapılan akınlar iki taraf müdafaasının kuvvetli müdahaleleriyle bertaraf ediliyor ve netice vermiyordu. Oyun bu şekli-

İzmir Muhtelitinin iki güzide oyuncusu.

kaybetmiyerek 45 dakika devam etti. Tarafeynin arada sırada yaptıkları güzel kombinezonlar istisna edilirse sıfır-sıfıra beraberlikle biten bu devreye sönük geçti denebilir. İkinci devrede Ankara yalnız sağ açığını değiştirerek aynı kadro ile oyuna başladı. Bu mevkie getirilen oyuncunun tesiri derhal kendini gösterdi. Filhakika soldan bir topu sağ açık güzelce sürerek Ali Rizaya verdi. Ve oda çok sıkı bir şütle Ankaranın ilk ve son sayısını yaptı. Oyun bu devrede çok canlı ve seri gidiyor, her iki taraf da kuvvetli akınlar yapıyordu. İzmirin bu devrede çok ağır bastığı fakat, bir türlü gol çıkaramadığı nazarı dikkati celbediyordu. Nihayet 15'inci dakikada İzmir sağ açığını Ankara muavini Rıdvan favullü bir hareketle yere düşürdü. Hakemin verdiği penaltıyı Fuat güzel bir gole tahvil etti. 25'inci dakikada Ankara aleyhine çok güzel çekilen bir korneri Ankara müdafii Halit kafasile defetmek isterken kendini ağlarına taktı. Bundan sonra Ankara mütemadi hücumlar yaptı ise de maç 2-1 İzmir'in galebesi ile neticelendi.

1 — Bayraklı takımı
2 — İlk parti şata tahvil edilirken
3 — Anadolu takımı
4 — Gümrük memurları tarafından ayar
5 — Voleybol takımı
6 — İzmir gençlerbirliği

Geçen haftanın maçları ve oyunları İzmir'de spor faaliyeti hayırlı canlıdır

22 AĞUSTOS 1930
SON POSTA

Futbol heyetinin üçüncü küme takımları için tertip ettiği turnuvaya cuma günü devam edilmiş ve neticede Bayraklı takımını tasfiyeye tabi tutulmuştur. Bu maç, Güzel İzmir ve Bayraklı takımları arasında idi. Takımlar sahaya çıktılar. Bayraklı, Hamdi gibi eski ve tecrübeli de bir oyuncu ile mücehhezdi. İlk kanaatler tamamen lehinde idi. İlk dakika-

larda tehlikeli hücumlar yapmaya başladı ve Güzel İzmir'in müdafa hattının gayretine rağmen rakip kalesine indi. Top bir iki dakika ayaklarda dolaştı ve nihayet Güzel İzmir'in ağlarına takıldı. Fakat bu gol oyunu açacağı aksine olarak ahenksiz zevksiz bir şekilde soktu. Sahadaki yirmi iki kişide de yekdiğerinden kısıknılarak ika edilen bir beceriksizlik baş gösterdi. Bu

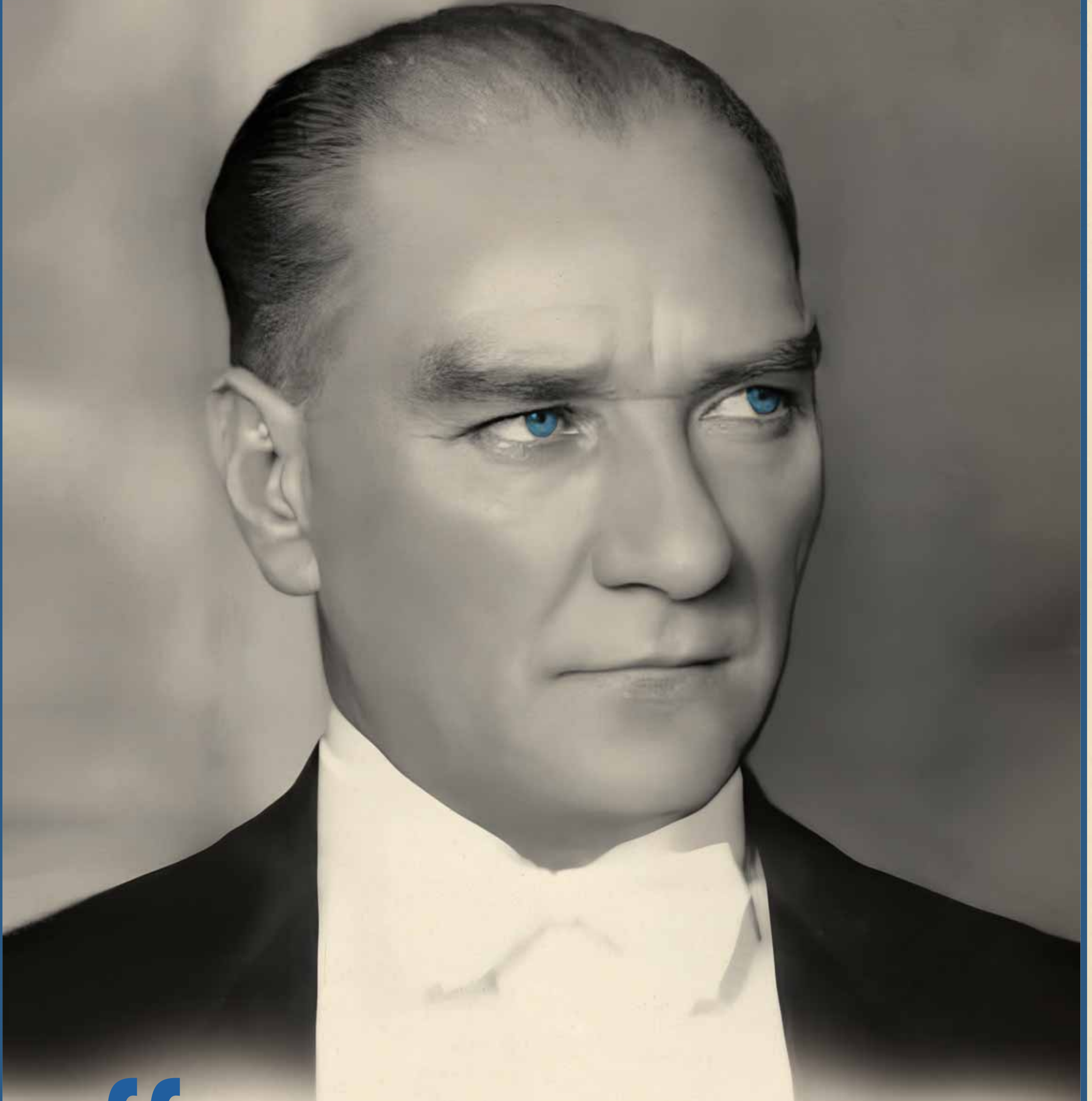
arada Güzel İzmir'in sağ içi mukabil sayıyı yaptı. Birinci haftaymda bitti. İkinci haftaymda Bayraklı biraz canlanı gibi oldu fakat muhacim hattı eline geçirdiği sayı avanslarını kamilen kaybediyordu. Aynı zamanda Güzel İzmir'in müdafaası gittikçe kuvvetleniyordu. Bu aralık Güzel İzmir muhacimleri Bayraklı kalesine seri bir akın yaptılar ve ikinci sayıyı yaparak takımların

galibiyetini temin ettiler. Voleybol Altınordu Spor Kulübü tarafından voleybol takımı arasında tertip edilen maçlardan dördü evvelki akşam kulübün voleybol sahasında yapılmıştır. Neticede kırmızı takım 7-15 sayıya mukabil 11-15 sayı ile laciverdi, sarı takım 9-15 sayıya mukabil 5-15 sayı ile beyaza galip gelmiştir.

“ Benim naciz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır, fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır. ”

M. Atatürk

İAOSB
İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Cumhuriyetimizin 100. Yılı Kutlu Olsun

